

Inwestor:

Gmina Świerklaniec
ul. Młyńska 3
42-622 Świerklaniec

EKOSCAN INNOWACJA i ROZWÓJ SP. z O.O.

ul. Karola Miarki 2F bud. C

41-940 Piekary Śląskie

tel. 600 243 782

biuro@ekoscan.pl

www.ekoscan.pl

Raport z realizacji
„Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Świerklaniec
na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029”
za lata 2023-2024

mgr inż. Łukasz Bystrzanowski

mgr Justyna Zastrzeżyńska

2026

Spis treści

1.	Wstęp	2
1.1.	Podstawa prawna opracowania	2
1.2.	Zakres i zawartość dokumentu	2
1.3.	Źródła danych i metodyka	3
1.4.	Zgodność Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Świerklaniec z założeniami Polityki Ekologicznej Państwa 2030.....	3
2.	Zadania zrealizowane na obszarze Gminy Świerklaniec w kierunku ochrony elementów środowiska.....	6
2.1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	6
2.2.	Zagrożenia hałasem.....	20
2.3.	Pola elektromagnetyczne.....	24
2.3.	Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa	28
2.4.	Zasoby geologiczne.....	42
2.5.	Gleby	45
2.6.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	48
2.7.	Zasoby przyrodnicze	54
2.8.	Zagrożenia poważnymi awariami	59
3.	Podsumowanie	65

1. Wstęp

Niniejszy dokument stanowi Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Świerklaniec na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029”. Celem opracowania jest przedstawienie działań podjętych w celu ochrony, poprawy i zrównoważonego kształtowania środowiska na terenie gminy w latach 2023-2024.

Raport dostarcza szczegółowych informacji o realizowanych przedsięwzięciach w zakresie ochrony powietrza, wód, gospodarki odpadami, ochrony przyrody oraz adaptacji do zmian klimatu.

Dokument ma charakter zarówno diagnostyczny, jak i ewaluacyjny – ocenia stopień realizacji zadań zapisanych w Programie oraz określa, czy podjęte działania przyniosły efekt ekologiczny zgodny z celami strategicznymi.

Stanowi także narzędzie informacyjne i edukacyjne, podnoszące świadomość społeczną w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, a zarazem platformę dla dialogu między samorządem, instytucjami publicznymi i mieszkańcami.

Raport pełni również funkcję analityczną – identyfikuje problemy i stan środowiska m.in.: emisje zanieczyszczeń, stan zachowania bioróżnorodności, intensywność i kierunki inwestycji proekologicznych czy kwestie związane z gospodarką odpadami, oraz określa potrzeby dalszych działań na rzecz poprawy stanu środowiska w perspektywie do 2029 roku.

1.1. Podstawa prawna opracowania

Podstawą sporządzenia niniejszego raportu jest art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2025 r., poz. 647 z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem Wójt Gminy Świerklaniec jest zobowiązany do przedkładania Radzie Gminy co dwa lata raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska.

Dokument – „*Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Świerklaniec na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029*” – został opracowany w celu kontynuacji działań wynikających ze wcześniejszej edycji programu oraz dostosowania lokalnej polityki ekologicznej do *Polityki Ekologicznej Państwa 2030* i strategii krajowych dotyczących transformacji energetyczno-klimatycznej.

Raport obejmuje okres od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2024 r. i stanowi pierwsze sprawozdanie z realizacji celów określonych w tej aktualizacji Programu. Część zadań pozostaje w fazie realizacji lub planowania, co jest naturalną konsekwencją horyzontu czasowego sięgającego 2029 roku.

1.2. Zakres i zawartość dokumentu

Polityka ochrony środowiska na poziomie gminy jest zintegrowanym systemem działań ukierunkowanych na ochronę zasobów naturalnych, zrównoważony rozwój przestrzenny oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców. Podstawą realizacji tej polityki są programy lokalne oraz dokumenty planistyczne powiązane z planami wojewódzkimi i krajowymi.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Świerklaniec pełni funkcję koordynacyjną i operacyjną. Wyznacza cele, priorytety i ramy dla przedsięwzięć środowiskowych, umożliwiając efektywne wykorzystanie środków własnych i zewnętrznych (NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze unijne). Stanowi też instrument wsparcia dla jednostek samorządowych i organizacji lokalnych w pozyskiwaniu finansowania na działania proekologiczne.

W ramach Programu wyodrębniono dziesięć kluczowych dziedzin interwencji:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,

- zagrożenia hałasem,
- pola elektromagnetyczne,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- zagrożenia poważnymi awariami,
- adaptacja do zmian klimatu.

Dla nich określono cele strategiczne, zadania, efekty ekologiczne oraz mierniki monitorowania realizacji. Niniejszy Raport ocenia stopień wdrożenia tych zadań w latach 2023–2024 i prezentuje rekomendacje dotyczące kierunków kontynuacji do roku 2029.

1.3. Źródła danych i metodyka

Dane wykorzystane w opracowaniu pochodzą z różnorodnych źródeł: z Urzędu Gminy, jednostek organizacyjnych oraz instytucji współpracujących z samorządem.

W procesie zestawienia informacji wykorzystano materiały z katowickiego WIOŚ, Państwowego Instytutu Geologicznego – PIB, Głównego Urzędu Statystycznego, PGW Wody Polskie, Zarządu Zlewni w Gliwicach, a także raporty branżowe i sprawozdania z realizacji zadań przekazywane przez podmioty eksploatujące infrastrukturę komunalną.

Zgromadzone informacje zostały przeanalizowane pod kątem efektywności wdrażanych działań i sklasyfikowane według dziedzin środowiskowych. Przyjęta metodyka pozwala na określenie postępu rzeczowego i finansowego oraz na porównanie wyników z okresem bazowym.

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Świerklaniec na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029” stanowi podstawowe narzędzie oceny skuteczności polityki ekologicznej na szczeblu lokalnym.

Jego rezultaty będą stanowiły podstawę do dalszych aktualizacji programu i do opracowania kolejnego raportu obejmującego lata 2025–2026.

1.4. Zgodność Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Świerklaniec z założeniami Polityki Ekologicznej Państwa 2030

„Polityka Ekologiczna Państwa 2030” stanowi nadrzędny dokument strategiczny Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie ochrony środowiska, gospodarki wodnej i klimatu. Jej celem jest zapewnienie długofalowego bezpieczeństwa ekologicznego kraju, a także poprawa jakości życia mieszkańców poprzez integrację aspektów środowiskowych z rozwojem gospodarczym i społecznym. Dokument jest jednocześnie podstawą wydatkowania środków Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2021–2027 oraz odnosi się do międzynarodowych zobowiązań Polski – w szczególności do celów klimatyczno-energetycznych Unii Europejskiej do roku 2030 oraz Agendy ONZ 2030.

Zasadniczy cel Polityki, określony jako „rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców”, został bezpośrednio przeniesiony ze *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* i rozwinięty w zestaw szczegółowych kierunków działań. Cele szczegółowe odpowiadają na najważniejsze wyzwania cywilizacyjne – urbanizację, presję klimatyczną, degradację zasobów wodnych, spadek bioróżnorodności oraz nadmierne zużycie surowców – łącząc zagadnienia ekologiczne z potrzebami gospodarki i społeczeństwa. Realizacji celów środowiskowych towarzyszą cele horyzontalne, obejmujące edukację ekologiczną oraz poprawę efektywności instytucjonalnej systemu ochrony środowiska.

W ramach Polityki Ekologicznej Państwa 2030 zdefiniowano dwanaście priorytetowych obszarów działań, które stanowią punkt odniesienia również dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Świerklaniec:

- zrównoważone gospodarowanie wodami – zapewnienie powszechnego dostępu do czystej wody, poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego jednolitych części wód,
- likwidacja źródeł emisji i ograniczanie zanieczyszczeń powietrza – działania w zakresie redukcji emisji z transportu, przemysłu i sektora bytowego, w tym ograniczenie niskiej emisji i smogu,
- ochrona powierzchni ziemi i gleb – przeciwdziałanie degradacji i zanieczyszczeniu, rekultywacja terenów przemysłowych i powojkowych,
- zapobieganie zagrożeniom środowiska – wzmacnianie systemów bezpieczeństwa ekologicznego, biologicznego i radiacyjnego,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego – utrzymanie i poprawa różnorodności biologicznej oraz krajobrazów o wysokiej wartości przyrodniczej i kulturowej,
- zrównoważona gospodarka leśna – wspieranie wielofunkcyjnego, trwałego użytkowania lasów z zachowaniem ich funkcji ochronnych i przyrodniczych,
- rozwój gospodarki odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) – minimalizacja ilości odpadów, zwiększenie poziomu recyklingu i ponownego użycia surowców,
- zarządzanie zasobami geologicznymi – rozwój polityki surowcowej państwa, racjonalne wykorzystanie kopalin i ochrona złóż,
- wspieranie ekoinnowacji i technologii BAT (Best Available Techniques) – modernizacja procesów przemysłowych w oparciu o najlepsze dostępne techniki ograniczające emisję zanieczyszczeń,
- przeciwdziałanie zmianom klimatu – redukcja emisji gazów cieplarnianych i rozwój odnawialnych źródeł energii,
- adaptacja do zmian klimatu – wdrażanie środków przeciwdziałających skutkom ekstremalnych zjawisk pogodowych, rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i retencji wód,
- edukacja ekologiczna i zarządzanie środowiskiem – kształtowanie postaw prośrodowiskowych i zwiększenie efektywności systemu zarządzania oraz finansowania ochrony środowiska.

Szczególny nacisk położono na poprawę jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji – głównego źródła smogu – oraz na adaptację do zmian klimatu, która w warunkach Polski nabiera strategicznego znaczenia. W obliczu coraz częstszych fal upałów, susz, nocy tropikalnych i ekstremalnych zjawisk pogodowych, polityka krajowa zakłada rozwój zieleni miejskiej, zwiększanie retencji, ograniczanie zasklepienia gleb oraz wdrażanie rozwiązań opartych na przyrodzie (nature-based solutions).

Zgodnie z założeniami Polityki, działania adaptacyjne będą polegały m.in. na:

- opracowywaniu i wdrażaniu planów adaptacji do zmian klimatu w miastach i gminach,
- rozbudowie systemów małej retencji i ochrony przeciwpowodziowej,

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Świerklaniec na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029” za lata 2023-2024

- renaturyzacji rzek, dolin rzecznych i mokradeł,
- rozwijaniu zielonej i niebieskiej infrastruktury w przestrzeni miejskiej i wiejskiej,
- ochronie i odtwarzaniu zadrzewień śródpolnych oraz przydrożnych,
- zwiększaniu odporności krajobrazu rolniczego na zmiany klimatyczne.

Na obszarach wiejskich nacisk położony jest na ochronę gleb, przeciwdziałanie pustynnieniu, wspieranie lokalnych form retencji i zachowanie naturalnych elementów krajobrazu.

„Polityka Ekologiczna Państwa 2030” zastępuje wcześniejszą strategię *„Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”* w części dotyczącej zrównoważonego gospodarowania zasobami oraz poprawy stanu środowiska. Nowy dokument stanowi więc nie tylko aktualizację celów ekologicznych, ale i integrację ich z założeniami transformacji energetycznej, cyfrowej i klimatycznej Polski.

W tym kontekście Program Ochrony Środowiska dla Gminy Świerklaniec pełni rolę lokalnego narzędzia wdrażania Polityki Ekologicznej Państwa, realizując jej kierunki poprzez konkretne przedsięwzięcia w zakresie:

- likwidacji niskiej emisji,
- rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- gospodarki wodno-ściekowej i retencji,
- ochrony bioróżnorodności,
- edukacji ekologicznej,
- oraz zarządzania środowiskiem w duchu cyfryzacji i efektywności energetycznej.

W ten sposób działania Gminy stanowią realny, lokalny wymiar krajowej polityki środowiskowej, której nadrzędnym celem jest zachowanie potencjału środowiska naturalnego dla obecnych i przyszłych pokoleń, przy jednoczesnym wspieraniu rozwoju gospodarczego i społecznego regionu.

2. Zadania zrealizowane na obszarze Gminy Świerklaniec w kierunku ochrony elementów środowiska

2.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Głównym celem w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza wskazanym w Programie jest osiągnięcie poprawy jakości powietrza. Wśród zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu znajdują się m.in.:

- wdrożenie zapisów obecnego wojewódzkiego programu ochrony powietrza na poziomie gminy,
- budowa, modernizacja oraz remonty infrastruktury drogowej skutkujące poprawą stanu technicznego i zwiększające płynność ruchu; dalsza rozbudowa ścieżek rowerowych,
- utrzymanie czystości dróg, chodników, placów w celu ograniczenia emisji wtórnej (czyszczenie metodą moką),
- dofinansowanie zmiany starego systemu grzewczego zasobów mieszkaniowych na rozwiązania proekologiczne oraz rozwój odnawialnych źródeł energii – montaż instalacji bazujących na odnawialnych źródłach energii w domach prywatnych,
- poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej oraz zasobu gminnego, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację i montaż odnawialnych źródeł energii,
- realizacja wymiany oświetlenia ulicznego na energooszczędne,
- realizacja inwestycji mających na celu ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających z instalacji energetycznych i przemysłowych, oraz ograniczających szczególnie „niską emisję” oraz emisję niezorganizowaną, dalsza rozbudowa sieci gazowej oraz sieci ciepłowniczej,
- prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza oraz kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także właściwe wzorce,
- prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny,
- bieżące informowanie społeczeństwa o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz jego wpływie na zdrowie,
- opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych – centralna ewidencja emisyjności budynków,
- kontrola dotrzymania przez podmioty korzystające ze środowiska standardów emisyjnych oraz wzmocnienie i prowadzenie systemu monitoringu powietrza,
- monitoring jakości powietrza,
- wydawanie decyzji administracyjnych w zakresie ochrony jakości powietrza.

W przedstawionej dalej tabeli wskazano działania realizowane na obszarze Gminy Świerklaniec w kierunku ochrony powietrza atmosferycznego w latach 2023-2024.

Tabela 1 Zadania zrealizowane – ochrona klimatu i jakości powietrza

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
ochrona klimatu i jakości powietrza		
<p>Wdrożenie zapisów obecnego wojewódzkiego programu ochrony powietrza na poziomie gminy</p> <p>Działania zaplanowane do realizacji w Programie ochrony powietrza mają na celu uzyskanie maksymalnego efektu ekologicznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł, które w największy sposób oddziałują na wielkość stężeń substancji w powietrzu. Ponadto wskazano konieczność prowadzenia działań edukacyjnych i kontrolnych.</p> <p>Gmina Świerklaniec w latach 2023-2024 zrealizowała następujące zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - strona internetowa Gminy Świerklaniec zawiera informacje dot.: jakości powietrza (odnośnik do: czujników AIRly, pomiarów GIOŚ, informacji o alertach smogowych, Programu Czyste Powietrze), - strona internetowa Gminy Świerklaniec zawiera informacje o ekodoradcy, - realizacja działań kontrolnych, - przeprowadzono inwentaryzację źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, budynkach niemieszkalnych i budynkach użyteczności publicznej na terenie gminy. Dane zostały wprowadzane do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), - realizacja projektu LIFE - Śląskie. Przywracamy Błękit. Nadrzędnym celem projektu „Śląskie. Przywracamy błękit” jest sprawna i efektywna realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego, który w roku 2020 został przyjęty przez Sejmik Województwa Śląskiego. - zatrudnienie Ekodoradcy, który jest do dyspozycji mieszkańców i udziela porad w zakresie wymiany źródeł centralnego ogrzewania oraz modernizacji energetycznej budynku, a także prowadzi działania doradcze i informacyjno-edukacyjne w zakresie OZE i efektywności energetycznej. 	Gmina Świerklaniec	Poprawa jakości powietrza

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
ochrona klimatu i jakości powietrza		
<p>Gmina Świerklaniec uzyskała dofinansowanie w ramach projektu LIFE "Śląskie. Przywracamy błękit".</p> <ul style="list-style-type: none"> - w Urzędzie Gminy działa Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, w którym można uzyskać pomoc w kwestii wymogów programu, przygotowania i złożenia wniosków o dofinansowanie oraz wniosku o płatność. Punkt jest czynny w godzinach pracy Urzędu, - prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony jakości powietrza. 		
<p>Budowa, modernizacja oraz remonty infrastruktury drogowej skutkujące poprawą stanu technicznego i zwiększające płynność ruchu</p> <p>Gmina Świerklaniec w latach 2023-2024 zrealizowała następujące zadania z zakresu infrastruktury drogowej:</p> <p><u>2023 rok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Budowa Centrum Przesiadkowego w Świerklańcu przy ulicy Parkowej w latach 2022-2023 przez Gminę Świerklaniec z dofinansowaniem z Rządowego Funduszu Polski Ład. Wartość całkowita wyniosła 6 004 662,48 zł. <p><u>lata 2023-2024</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Przebudowa ul. Młyńskiej wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku Urzędu Gminy w Świerklańcu. Zadanie zrealizowane przez Gminę Świerklaniec z dofinansowaniem z Rządowego Funduszu Polski Ład, a jego wartość całkowita wyniosła 4 733 494,48 zł. 	<p>Gmina Świerklaniec Zarząd Dróg w Tarnowskich Górach, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach</p>	<p>Poprawa jakości powietrza</p>

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
ochrona klimatu i jakości powietrza		
<u>2024 rok</u>		
<p>- Budowa drogi wraz z kanalizacją deszczową w ul. Obłoków w Nakle Śląskim oraz chodników przy ulicach: Powstańców i Szopena w Nakle Śląskim oraz Nakielskiej w Orzechu. W roku 2024 wydatkowano łączną kwotę w wysokości 2 518 546,84 zł (w tym: 2 229 969,42 zł ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład, 150 000,00 zł ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz 138 577,42 zł ze środków własnych Gminy).</p> <p>Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach</p> <p>Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach na terenie Gminy Świerklaniec w latach 2023-2024 w ramach bieżącego utrzymania prowadził prace polegające m.in. na utrzymywaniu czystości pasa drogowego poprzez usunięcie zanieczyszczeń, konserwacji urządzeń odwodnienia dróg itp.</p> <p>Zarząd Dróg w Tarnowskich Górach</p> <p>Zarząd Dróg w Tarnowskich Górach w latach 2023-2024 na terenie Gminy Świerklaniec zrealizowała następujące zadania: remonty częściowe nawierzchni dróg w ramach bieżącego utrzymania.</p> <p>Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach</p> <p>GDDKiA Oddział w Katowicach w latach 2023-2024 na terenie Gminy Świerklaniec zrealizowała następujące zadania:</p>		

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
ochrona klimatu i jakości powietrza		
<p><u>2023 rok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Budowa chodnika w ciągu DK 78 w m. Świerklaniec. Zakres zadania: budowa chodnika o szer. 2,5 m wraz z odwodnieniem ok. 220 m, strona prawa, od km 82+950 do km 83+170, budowa zatoki autobusowej strona lewa, budowa oświetlenia ulicznego, str. prawa. Źródło finansowania: Krajowy Fundusz Drogowy, koszt: 1 174,650 zł. - Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na DK78 w m. Świerklaniec. Zakres zadania: budowa peronu autobusowego, budowa dojścia do przejścia dla pieszych, budowa sygnalizacji ostrzegawczej na przejściu dla pieszych, budowa oświetlenia dedykowanego na przejściu dla pieszych wraz z budową strefy przejściowej. Źródło finansowania: Krajowy Fundusz Drogowy, koszt: 369,984 zł - Remonty cząstkowe nawierzchni - Utrzymanie zieleni przydrożnej <p><u>2024 rok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Remonty cząstkowe nawierzchni - Utrzymanie zieleni przydrożnej 		
<p>Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej oraz zasobu gminnego, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację i montaż odnawialnych źródeł energii</p> <p>Gmina Świerklaniec w latach 2023-2024 zrealizowała następujące zadania:</p> <p><u>2023 rok</u></p> <p>Termomodernizacja gminnych budynków mieszkalnych - wykonanie dokumentacji technicznej dla termomodernizacji budynków przy ul. Głównej 7 i Głównej 52 w Nakle Śląskim w ramach programu "Elena".</p>	Gmina Świerklaniec	Poprawa jakości powietrza

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
ochrona klimatu i jakości powietrza		
<p>Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza oraz kształtowanie postaw społecznych w kierunku wdrażania zasad efektywności energetycznej poprzez edukację ekologiczną, a także właściwe wzorce</p> <p>Gmina Świerklaniec w latach 2023-2024 zrealizowała następujące zadania:</p> <p><u>2023 rok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kampania edukacyjna w zakresie ochrony środowiska, w tym ochrony jakości powietrza, gospodarki odpadami komunalnymi w tym ich segregacja oraz edukacja o zakazie ich spalania w kotłach. Kampania prowadzona była cały rok w mediach społecznościowych - fanpage na Facebook "Świerklaniec z widokiem na niebo i las" oraz w lokalnej gazecie. Wykonano przez ekodoradcę w ramach projektu LIFE "Śląskie. Przywracamy błękit". - Spotkania edukacyjne w szkołach podstawowych realizowane przez cały rok. Wykonano przez ekodoradcę w ramach projektu LIFE "Śląskie. Przywracamy błękit". - Powiatowy konkurs na piosenkę ekologiczną – organizowany i prowadzony przez Szkołę Podstawową w Orzechu. W konkursie brało udział kilkanaście szkół z całego powiatu tarnogórskiego, a jego finał miał miejsce podczas UE Green Week w Parku w Świerklańcu. - Organizacja konkursów ekologicznych dla mieszkańców, których celem było rozpowszechnianie idei dbania o środowisko, poszanowania zieleni i ochrony jakości powietrza. Wykonano przez ekodoradcę w ramach projektu LIFE "Śląskie. Przywracamy błękit", 	<p>Gmina Świerklaniec</p>	<p>Poprawa jakości powietrza</p>

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
ochrona klimatu i jakości powietrza		
<ul style="list-style-type: none"> - Podczas konsultacji prowadzonych w Punkcie konsultacyjno-informacyjnym Programu Czyste Powietrze mieszkańcy gminy każdorazowo otrzymywali broszurę dotyczącą Programu oraz informację/ulotkę dot. zapisów uchwały antysmogowej, - Opublikowano na Facebooku informacje dot. zapisów uchwały antysmogowej i dostępnych form dofinansowania dla działań z zakresu ochrony powietrza, - Konkurs na ekologiczną malowankę dla szkół podstawowych. Tematyką malowanek była woda, ochrona jakości wód, retencjonowanie wody, oszczędzania wody, ochrona przed zmianami klimatycznymi, gospodarka odpadami, ochrona zwierząt, ochrona jakości powietrza. Nakładem 1 000 egzemplarzy została wydana malowanka zawierająca zwycięskie prace. Publikacja trafiła do szkół na zajęcia związane z ochroną środowiska i edukacją ekologiczną. - Organizacja finału GREEN WEEK – unijnego dnia ochrony środowiska i klimatu w formie pikniku ekologicznego. Impreza odbyła się w Parku w Świerklańcu w ramach współpracy z Marszałkiem Województwa Śląskiego oraz Subregionu Centralnego. <p><u>2024 rok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - dystrybucja przez sołtysów ulotek dotyczących uchwały antysmogowej, Programu Czyste Powietrze, rozwiązań technicznych i nowych technologii grzewczych, - spotkania informacyjne z Ekodoradcą dot. zapisów uchwały antysmogowej i Programu Czyste Powietrze, - rozwieszenie plakatów, których tematyka dotyczyła zapisów uchwały antysmogowej, dostępnych form dofinansowania, promowania pompy ciepła z instalacją fotowoltaiczną, wpływu zanieczyszczenia powietrza na zdrowie, 		

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
ochrona klimatu i jakości powietrza		
<ul style="list-style-type: none"> - przekazanie wraz z decyzją podatkową informacji dot. zapisów uchwały antysmogowej, możliwości dofinansowania, wpływu zanieczyszczenia powietrza na zdrowie i promowanie zastosowania pompy ciepła z instalacją fotowoltaiczną, - dystrybucja ulotek dot. zapisów uchwały antysmogowej, możliwości dofinansowania, wpływu zanieczyszczenia powietrza i promowania pompy ciepła z instalacją fotowoltaiczną. Ulotka trafiła do każdego punktu adresowego, pod którym eksploatowana jest instalacja na paliwa stałe, - Ekofestyn w Parku w Świerkłańcu - impreza ekologiczna w formie pikniku rodzinnego, na którą przybyło kilkaset osób, a podczas której można było porozmawiać z ekodoradcami WFOŚiGW w Katowicach o finansowaniu ochrony środowiska, energetyce i OZE. Odbył się również spacer z panią dendrolog, która opowiadała o roli drzew m.in. w zachodzących zmianach klimatycznych, filtrowaniu zanieczyszczeń powietrza, - Organizacja finału GREEN WEEK – unijnego dnia ochrony środowiska i klimatu w formie pikniku ekologicznego. Impreza odbyła się w Parku w Świerkłańcu w ramach współpracy z Marszałkiem Województwa Śląskiego oraz Subregionu Centralnego. 		
<p>Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako elementu zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny</p> <p>W latach 2023-2024 pracownicy Urzędu Gminy przeprowadzili kontrole przestrzegania przez mieszkańców zapisów tzw. śląskiej „uchwały antysmogowej”. Od 2024 roku podczas kontroli używany był dron. W roku 2023 skontrolowano 35 nieruchomości, a w roku 2024 65.</p>	<p>Gmina Świerklaniec</p>	<p>Poprawa jakości powietrza</p>

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
ochrona klimatu i jakości powietrza		
<p>Bieżące informowanie społeczeństwa o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz jego wpływie na zdrowie</p> <p>W latach 2023-2024 na stronie internetowej Urzędu Gminy Świerklaniec zawarte były informacje o aktualnych pomiarach powietrza oraz stopniu zagrożenia związanym z zanieczyszczeniem powietrza, które były realizowane przez GIOŚ. Udostępniane były tam także informacje o odczytach czujników monitorujących jakość powietrza na platformie Airly.</p>	Gmina Świerklaniec	Informacja dla mieszkańców o jakości powietrza
<p>Opracowanie i wdrożenie systemu zbierania informacji o rodzaju użytkowanych paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych – Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków</p> <p>Od 1 lipca 2021 r. właściciele i zarządcy budynków rozpoczęli zgłoszenia źródła ogrzewania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB). Deklaracje, można składać online, bezpośrednio w CEEB https://ceeb.gov.pl/ lub w wersji papierowej, za pośrednictwem urzędów gmin.</p> <p>Ponadto dzięki internetowej bazie danych Gmina na otrzymuje informacje na temat tego, czym są ogrzewane budynki na jej terenie. Gmina może się wspierać raportami z CEEB. Ewidencja ułatwia i usprawnia także działania interwencyjne oraz stanowić podstawę do planowania lokalnej i ogólnokrajowej przyszłej polityki niskoemisyjnej.</p>	Gmina Świerklaniec	Poprawa jakości powietrza

Podjęte zadania		Jednostka realizująca	Efekt	
ochrona klimatu i jakości powietrza				
<p>Kontrola dotrzymania przez podmioty korzystające ze środowiska standardów emisyjnych oraz wzmocnienie i prowadzenie systemu monitoringu powietrza</p> <p>Działania kontrolne są prowadzone przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska w ramach zadań bieżących i środków własnych.</p>		WIOŚ	Poprawa jakości powietrza	
<p>Monitoring jakości powietrza</p> <p>Gmina Świerklaniec należy do strefy śląskiej. Na terenie gminy nie znajduje się żadna stacja pomiarowa GIOŚ monitorująca jakość i stan powietrza.</p> <p>Wyniki klasyfikacji wg kryterium ochrony zdrowia ludzi dla strefy śląskiej w latach 2023-2024 zamieszczono w poniższej tabeli.</p>		GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach	Poprawa jakości powietrza	
Zanieczyszczenie	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej — ochrona zdrowia ludzi (w odniesieniu do poziomu docelowego)			
	2023			2024
Dwutlenek azotu	A			A
Dwutlenek siarki	A			A
Pył zawieszony PM10	A			C
Pył PM2,5 – poziom dopuszczalny (faza I)	A	A		
Pył PM2,5 – poziom dopuszczalny do osiągnięcia (faza II)	A	A		

Podjęte zadania			Jednostka realizująca	Efekt
ochrona klimatu i jakości powietrza				
Ozon – poziom dopuszczalny	A	A		
Ozon — poziom celu długoterminowego	A	A		
Tlenek węgla	A	A		
Benzen	A	A		
Benzo(a)piren	C	C		
Arsen	A	A		
Kadm	A	A		
Nikiel	A	A		
Ołów	A	A		
<p>Legenda:</p> <p>Dla wszystkich substancji podlegających ocenie daną strefę zalicza się do jednej z poniższych klas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - klasa a - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych, - klasa A1 - jeżeli stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} na jej terenie nie przekraczały poziomu dopuszczalny 20 µg/m³ do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2020 roku (faza II), - klasa C - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe, - klasa C1 - jeżeli stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} na jej terenie przekraczały poziom dopuszczalny 20 µg/m³ do osiągnięcia do dnia 1 stycznia 2020 roku (faza II), - klasa D1 - jeżeli stężenia ozonu w powietrzu na jej terenie nie przekraczały poziomu celu długoterminowego, - klasa D2 - jeżeli stężenia ozonu na jej terenie przekraczały poziom celu długoterminowego. <p style="text-align: center;">Źródło: dane udostępnione przez GIOŚ</p> <p>Nadal największym problemem w województwie śląskim w zakresie jakości powietrza jest przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. W 2024 roku obszar przekroczeń poziomu docelowego dla tego zanieczyszczenia obejmował strefę śląską i strefę aglomeracja górnośląska,</p>				

Ocena postępu realizacji zadań w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza oraz rekomendacje

W latach 2023–2024 w obszarze ochrony powietrza atmosferycznego odnotowano postęp w zakresie realizacji zadań inwestycyjnych, modernizacyjnych oraz edukacyjnych. Działania podejmowane przez Gminę Świerklaniec charakteryzują się wysokim poziomem kompleksowości oraz spójnością z celami Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego.

Szczególnie pozytywnie należy ocenić rozwój lokalnych struktur doradczych oraz edukacyjnych, w tym utrzymanie i finansowanie stanowiska Ekodoradcy. Dzięki środkom uzyskanym było możliwe utworzenie nowoczesnego punktu obsługi mieszkańców oraz prowadzenie szerokich kampanii informacyjnych, obejmujących wydarzenia plenerowe, publikacje prasowe oraz dystrybucję broszur i ulotek. Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych i informacyjnych wskazuje na utrzymanie wysokiego poziomu zaangażowania społecznego, co stanowi trwały efekt prowadzonych działań i wpisuje się w długofalową strategię poprawy jakości powietrza.

W zakresie modernizacji infrastruktury drogowej zauważalna jest realizacja bieżących prac.

W dalszym ciągu realizowano prace z zakresu oszczędzania energii i ochrony powietrza, w tym wymiany źródeł ciepła w ramach Programu Czyste Powietrze. Wskazuje to na utrzymanie skutecznego tempa wymiany przestarzałych systemów grzewczych oraz rosnącą świadomość mieszkańców w zakresie efektywności energetycznej.

W zakresie oświetlenia publicznego zrealizowano wymianę opraw sodowych na oprawy LED oraz solarne.

Działania kontrolne prowadzone przez Gminę Świerklaniec przyczyniły się do wzrostu świadomości mieszkańców i ograniczenia spalania odpadów. Zaleca się zwiększenie liczby kontroli palenisk, zwłaszcza w sezonie grzewczym.

Rekomendacja: kontynuować proces modernizacji pozostałych obiektów opalanych paliwami stałymi z wykorzystaniem funduszy regionalnych i krajowych.

Podsumowując, w latach 2023–2024 Gmina Świerklaniec wykazała wysoki stopień realizacji zadań w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego, w szczególności w obszarach edukacji ekologicznej, termomodernizacji, rozwoju OZE oraz modernizacji infrastruktury drogowej i oświetleniowej. Utrzymano wysoki poziom aktywności inwestycyjnej oraz dobre tempo wdrażania programów finansowych. Wymagającymi dalszej intensyfikacji obszarami pozostają:

- zwiększenie liczby kontroli źródeł emisji,
- dalsze zmniejszanie udziału paliw stałych w systemach grzewczych,
- rozwój zieleni gminnej i działań planistycznych poprawiających przewietrzanie gminy.

2.2. Zagrożenia hałasem

Głównym celem w zakresie zagrożeń hałasem, wskazanym w Programie, jest zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców.

Do realizacji celu mają prowadzić zaplanowane zadania:

- modernizacja, przebudowa i remonty nawierzchni dróg,
- budowa i remonty chodników,
- kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie emitowanego hałasu,
- prowadzenie pomiarów hałasu komunikacyjnego i przemysłowego,
- wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu,
- opracowywanie MPZP uwzględniających ochronę akustyczną terenów,
- prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu szkodliwości oraz ochrony przed hałasem.

W przedstawionej dalej tabeli wskazano działania realizowane w latach 2023-2024 w kierunku zagrożenia hałasem.

Tabela 2 Zadania zrealizowane – zagrożenia hałasem

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
zagrożenia hałasem		
<p>Modernizacja, przebudowa i remonty nawierzchni dróg oraz budowa i remonty chodników</p> <p>Działania realizowane w powyższym zakresie opisano w dziale dot. powietrza atmosferycznego.</p>	<p>Zarządcy dróg</p>	<p>Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców</p>
<p>Opracowywanie MPZP uwzględniających ochronę akustyczną terenów</p> <p>W sporządzanych aktach planowania przestrzennego każdorazowo uwzględniane są wymagania w zakresie ochrony przed hałasem i jest to element obligatoryjny wymagany do wprowadzenia w dokumentach planistycznych.</p> <p>W latach 2023-2024 nie uchwalono żadnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Gminie Świerklaniec.</p>	<p>Gmina Świerklaniec</p>	<p>Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców</p>
<p>Prowadzenie pomiarów hałasu komunikacyjnego i przemysłowego</p> <p>W ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie badań akustyki środowiska, w latach 2023-2024 na terenie Gminy Świerklaniec nie prowadzono pomiarów hałasu komunikacyjnego.</p> <p>Zgodnie z danymi zawartymi w bazie EHAŁAS (baza zawiera wyniki pomiarów przekazane przez jednostki zewnętrzne do GIOŚ) na terenie gminy Świerklaniec w 2023 r. wykonano pomiary hałasu przemysłowego dla 1 zakładu w 2 punktach pomiarowych (zarówno dla pory nocy jak i dnia). Na podstawie uzyskanych wyników nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu.</p>	<p>GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach</p>	<p>Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców</p>

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
zagrożenia hałasem		
<p>Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu</p> <p>Starostwo Powiatowe w Tarnowskich Górach w latach 2023-2024 nie wydawało decyzji o dopuszczalnym poziomie emitowanego hałasu dla podmiotów na terenie Gminy Świerklaniec.</p>	Starosta	Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców
<p>Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie emitowanego hałasu</p> <p>Działania kontrolne są prowadzone przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska w ramach zadań bieżących i środków własnych.</p>	WIOŚ	Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców
<p>Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu szkodliwości oraz ochrony przed hałasem</p> <p>Działania realizowane w powyższym zakresie opisano w dziale dot. powietrza atmosferycznego.</p>	Gmina Świerklaniec	Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców

Ocena postępu realizacji zadań w zakresie zagrożeń hałasem oraz rekomendacje

Realizacja zadań w dziedzinie zagrożeń hałasem w latach 2023-2024 została oceniona jako zadowalająca, ze względu na utrzymanie ciągłości inwestycji drogowych i uwzględnienie zagadnień ochrony akustycznej w planowaniu przestrzennym.

Odnotowano postęp w modernizacji infrastruktury komunikacyjnej i rozwoju zieleni izolacyjnej, co pośrednio przyczyniło się do ograniczenia hałasu komunikacyjnego na terenach zabudowy mieszkaniowej.

Nie prowadzi się jednak stałego monitoringu hałasu, co uniemożliwia ilościową ocenę efektów akustycznych.

Tendencja: stabilna, z umiarkowaną poprawą w zakresie infrastruktury i zagospodarowania przestrzennego.

Rekomenduje się:

- dalszą modernizację dróg, w tym dokonywanie ich remontów,
- rozbudowę ciągów pieszo-rowerowych,
- kontynuowanie nasadzeń drzew i krzewów w ciągach komunikacyjnych.

2.3. Pola elektromagnetyczne

Głównym celem w zakresie ochrony przed nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym, wskazanym w Programie, jest ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko.

Wśród zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu znajduje się m.in.:

- kontrola potencjalnych źródeł promieniowania,
- monitorowanie oraz ocena poziomów pól elektromagnetycznych,
- uwzględnienie w MPZP zapisów dotyczących ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

W przedstawionej dalej tabeli wskazano działania realizowane w latach 2023-2024 w kierunku ochrony przed nadmiernym promieniowaniem elektromagnetycznym.

Tabela 3 Zadania zrealizowane - pola elektromagnetyczne

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
pola elektromagnetyczne		
<p>Kontrola potencjalnych źródeł promieniowania Monitorowanie oraz ocena poziomów pól elektromagnetycznych</p> <p>W ramach realizacji PMŚ na terenie Gminy Świerklaniec, w latach 2020-2024 wykonano 1 pomiar okresowy (monitoringowy) promieniowania elektromagnetycznego (PEM), w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w rejonie ul. Młyńskiej – współrzędne (WGS84) punktu: X - 18,936378, Y - 50,439222.</p> <p>Półgodzinny pomiar ciągły wykonano w dniu 22.04.2022 roku. Średnie natężenie pola elektrycznego w badanym punkcie było poniżej progu czułości sondy pomiarowej – 0,7 V/m.</p> <p>Analiza przeprowadzonych pomiarów monitoringowych nie wykazała przekroczenia dolnej granicy wartości dopuszczalnej PEM w środowisku dla badanego zakresu częstotliwości, wynoszącej 28 V/m.</p> <p>Ponadto, zgodnie z danymi zawartymi w Rejestrze zawierającym informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych na podstawie pomiarów innych niż monitoringowe, w granicach Gminy Świerklaniec nie wykazano występowania takich terenów.</p> <p>Zrealizowane pomiary wykazały, że w żadnym punkcie nie odnotowano przekroczenie wskaźnika WMe powyżej wartości 1, co oznacza, iż poziomy dopuszczalne są dotrzymane w zakresie pomiarowym, oraz że brak jest przekroczenia dolnej granicy wartości dopuszczalnej PEM w środowisku dla badanego zakresu częstotliwości, wynoszącej 28 V/m.</p>	<p>GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach</p>	<p>Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko</p>

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
pola elektromagnetyczne		
<p>Uwzględnienie w MPZP zapisów dotyczących ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym</p> <p>W sporządzanych aktach planowania przestrzennego każdorazowo uwzględniane są wymagania w zakresie ochrony przed hałasem i jest to element obligatoryjny wymagany do wprowadzenia w dokumentach planistycznych.</p> <p>W latach 2023-2024 nie uchwalono żadnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Gminie Świerklaniec.</p>	Gmina Świerklaniec	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko

Ocena postępu realizacji zadań w zakresie pól elektromagnetycznych oraz rekomendacje

Działania w zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi w latach 2023–2024 charakteryzują się stabilnym poziomem realizacji i zachowaniem ciągłości w monitoringu oraz współpracy z organami ochrony środowiska.

Nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych wartości natężenia pól elektromagnetycznych w środowisku, co świadczy o poprawnej lokalizacji instalacji radiokomunikacyjnych na obszarze gminy.

Zakres działań własnych gminy ogranicza się do informowania społeczeństwa o planowanych pomiarach PEM oraz nadzoru planistycznego. W związku z tym stopień realizacji zadań należy uznać za zadawalający.

Rekomendacje:

- dalsza kontrola potencjalnych źródeł promieniowania,
- dalsze monitorowanie oraz ocena poziomów pól elektromagnetycznych,
- dalsze uwzględnienie w MPZP zapisów dotyczących ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

2.3. Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa

Głównymi celami w zakresie gospodarowania wodami w Programie są: ochrona przed powodzią i suszą, dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód oraz optymalizację zużycia wody i racjonalną gospodarkę ściekową.

Wśród zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu znajdują się m.in.:

- modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci wodno-kanalizacyjnej gminy,
- kontrola jakości wody przeznaczonej do spożycia,
- udzielanie oraz kontrola przestrzegania wydanych pozwoleń wodno-prawnych,
- prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody oraz prawidłowego postępowania ze ściekami.

W przedstawionej dalej tabeli wskazano działania zrealizowane w latach 2023-2024 w kierunku gospodarowania wodami i gospodarki wodno-ściekowej.

Tabela 4 Zadania zrealizowane - gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa		
<p>Modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci wodno-kanalizacyjnej gminy</p> <p>Gmina Świerklaniec w latach 2023-2024 zrealizowała następujące zadania w zakresie sieci wodno-kanalizacyjnej:</p> <p>2023 rok</p> <ul style="list-style-type: none"> - w 2023 roku zakończono realizację inwestycji pn.: „Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej na terenie Gminy Świerklaniec”. Do końca roku 2023 zrealizowano zakres robót budowlanych dot. sołectwa Orzech. W ramach tego kontraktu wybudowano 11 356,70 m sieci kanalizacji sanitarnej oraz 760,00 m sieci wodociągowej. W ramach odrębnej umowy wykonano również odcinek sieci kanalizacji sanitarnej o dł. 353,8 m w ul. Lompy w Orzechu. W wyniku trwających od 2021 robót budowlanych w sołectwie Nakło Śląskie do końca 2023 roku wykonano 13 908,00 m sieci kanalizacji sanitarnej, 1070,00 m kanalizacji deszczowej oraz 7518,00 m sieci wodociągowej. Poniesione w roku 2023 koszty: 24 769 604,84 złotych (z czego 6 278 960,87 zł to środki stanowiące dofinansowanie UE, 8 421 252,62 zł pochodzące z pożyczki z NFOŚiGW, 436 003,00 zł z pomocy finansowej udzielonej przez GZM oraz 9 633 388,35 zł ze środków własnych Gminy), - w wyniku realizacji inwestycji, na terenie Gminy Świerklaniec osiągnięto zakładany efekt ekologiczny i rzeczowy w postaci nowych użytkowników sieci kanalizacji sanitarnej w liczbie 4 278 RLM oraz powstałej infrastruktury w następującym podziale: <ul style="list-style-type: none"> - sołectwo Nakło Śląskie: kanalizacja sanitarna – 15 808,61 m, instalacja wodociągowa – 8 694,45 m., kanalizacja deszczowa – 2 059,26 m. Zabudowano dwie pompownie ścieków wraz z oprzyrządowaniem na działkach nr 2818/119 i 278/10. - sołectwo Nowe Chechło: kanalizacja sanitarna – 3 422,68, instalacja wodociągowa - 123,15 m, kanalizacja deszczowa - 19,6 m. 	<p>Mieszkańcy Gminy, Gmina Świerklaniec, Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Świerkłańcu</p>	<p>Prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej w sposób zapewniający ochronę jakości wód</p>

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa		
<p>- sołectwo Orzech: kanalizacja sanitarna - 11 356,70 m, instalacja wodociągowa - 760,71 m. Zabudowano dwie pompownie ścieków wraz z oprzyrządowaniem na działkach nr 1708/318 i 509/11.</p> <p>- Sołectwo Świerklaniec: kanalizacja sanitarna - 5 440,91 m, instalacja wodociągowa - 350,9 m, kanalizacja deszczowa - 30 m. Zabudowano pompownię ścieków wraz z oprzyrządowaniem na działce nr 335/221.</p> <p>Wytworzona infrastruktura w postaci sieci kanalizacji sanitarnej oraz wodociągu została przekazana w zarząd do Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Świerklańcu z siedzibą w Orzechu. W roku 2024, poniesiono wg klasyfikacji budżetowej wydatki w łącznej wysokości 8 450 387,40 zł (z czego 1 406 775,64 zł ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz 7 043 611,76 zł ze środków własnych Gminy).</p> <p><u>lata 2023-2024</u></p> <p>- realizacja inwestycji pn.: „Budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Jarzębinowej w Nakle Śląskim”. W 2023 roku zawarto umowę o dofinansowanie dla projektu oraz wszczęto procedurę przetargową dla zadania. W roku 2024 wykonano prace projektowe i uzyskano decyzje administracyjne umożliwiające prowadzenie robót budowlanych. Zrealizowano roboty związane z budową sieci kanalizacji sanitarnej oraz wodociągowej w ul. Jutrzenka w Nakle Śląskim oraz rozpoczęto roboty w ul. Jarzębinowej. W sumie, w roku 2024 poniesiono wg klasyfikacji budżetowej wydatki w łącznej wysokości 737 700,00 zł (z czego kwota 602 000,00 zł jako dofinansowanie ze środków PROW oraz 135 700,00 zł ze środków własnych Gminy).</p>		

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa		
<p>Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu</p> <p><u>Wody powierzchniowe</u></p> <p>Badania monitoringowe wód powierzchniowych prowadzone są w cyklach 6-letnich, zgodnych z planami gospodarowania wodami, na podstawie obowiązujących programów wykonawczych, zatwierdzanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Lata 2023-2024 należą do cyklu wodnego 2022-2027.</p> <p>Klasyfikację wskaźników jakości wód badanych w latach 2023-2024 wykonywano corocznie, po zakończeniu roku pomiarowego.</p> <p>Wyniki tej klasyfikacji zaprezentowano w poniższej tabeli z podziałem na poszczególne lata.</p>	<p>GIOŚ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach</p>	<p>Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód</p>

Podjęte zadania						Jednostka realizująca	Efekt
gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa							
2023 rok:							
Kod ppk	PL01S1301_17 06	PL01S1301_16 98	PL01S1301_21 47	PL02S1301_11 83	PL01S1302_07 03		
Nazwa ppk	Brynica - ujście do Przemszy	Brynica - powyżej zb. Kozłowa Góra	Potok spod Nakła - m. Ostrożnica	Stoła - m. Brynek	Zb. Kozłowa Góra - w rejonie zapory		
Kod jcwp	PLRW2000062 1269	PLRW2000032 12639	PLRW2000062 12632	PLRW6000091 18163	PLRW2000232 12639		
Nazwa jcwp	Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia	Brynica od źródeł do zb. Kozłowa Góra	Potok spod Nakła	Stoła od źródła do Kanara	Zb. Kozłowa Góra		
Kod ppk	PL01S1301_17 06	PL01S1301_16 98	PL01S1301_21 47	PL02S1301_11 83	PL01S1302_07 03		
Programy monitoringu	MD/MO	MD/MO	MO	MO	MO		
Klasa elementów biologicznych	3	5	nb.	nb.	nb.		
Klasa elementów hydromorfologicznych	nb.	nb.	nb.	nb.	nb.		
Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1-3.5)	>2	>2	>2	>2	2		
Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (grupa 3.6)	nb.	nb.	nb.	nb.	nb.		
Klasa wskaźników chemicznych	2	2	2	2	2		
<p>Programy monitoringu: MO – monitoring operacyjny, MD – monitoring diagnostyczny</p> <p>Klasa elementów biologicznych: 1 – stan bardzo dobry, 2 – stan dobry, 3 – stan umiarkowany, 4 – stan słaby, 5 – stan zły</p> <p>Klasa elementów hydromorfologicznych: 1 – stan bardzo dobry, 2 – stan dobry, 3 – stan umiarkowany, 4 – stan słaby, 5 – stan zły</p> <p>Klasa elementów fizykochemicznych: 1 – stan bardzo dobry, 2 – stan dobry, >2 - niespełnienie wymogów klasy 2 oznacza stan poniżej dobrego</p> <p>Klasa wskaźników chemicznych: 1 – dobry stan chemiczny, 2 – stan chemiczny poniżej dobrego nb. – nie badano.</p>							

Podjęte zadania						Jednostka realizująca	Efekt
gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa							
2024 rok:							
Kod ppk	PL01S1301_17 06	PL01S1301_16 98	PL01S1301_21 47	PL02S1301_11 83	PL01S1302_07 03		
Nazwa ppk	Brynica - ujście do Przemyszy	Brynica - powyżej zb. Kozłowa Góra	Potok spod Nakła - m. Ostrożnica	Stoła - ~~m. Brynek~~	Zb. Kozłowa Góra - w rejonie zapory		
Kod jcwp	PLRW2000062 1269	PLRW2000032 12639	PLRW2000062 12632	PLRW6000091 18163	PLRW2000232 12639		
Nazwa jcwp	Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia	Brynica od źródeł do zb. Kozłowa Góra	Potok spod Nakła	Stoła od źródła do Kanara	Zb. Kozłowa Góra		
Programy monitoringu	MO	MO	MO	MD/MO	MO		
Klasa elementów biologicznych	nb.	nb.	nb.	5	nb.		
Klasa elementów hydromorfologicznych	nb.	nb.	nb.	4	nb.		
Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1-3.5)	>2	>2	>2	>2	2		
Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (grupa 3.6)	nb.	nb.	nb.	>2	nb.		
Klasa wskaźników chemicznych	2	2	1	2	2		
<p>Programy monitoringu: MO – monitoring operacyjny, MD – monitoring diagnostyczny Klasa elementów biologicznych: 1 – stan bardzo dobry, 2 – stan dobry, 3 – stan umiarkowany, 4 – stan słaby, 5 – stan zły Klasa elementów hydromorfologicznych: 1 – stan bardzo dobry, 2 – stan dobry, 3 – stan umiarkowany, 4 – stan słaby, 5 – stan zły Klasa elementów fizykochemicznych: 1 – stan bardzo dobry, 2 – stan dobry, >2 - niespełnienie wymogów klasy 2 oznacza stan poniżej dobrego Klasa wskaźników chemicznych: 1 – dobry stan chemiczny, 2 – stan chemiczny poniżej dobrego nb. – nie badano.</p>							
Źródło: dane przekazane przez GIOŚ							

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa		
<p><u>Wody podziemne</u></p> <p>W latach 2020 i 2023 zostały wykonane kompleksowe oceny stanu jcwpd na podstawie wyników badań realizowanych odpowiednio w 2019 i w 2022 roku. Ocena wykonana w roku 2023 jest obowiązująca w całym cyklu planistycznym na lata 2022-2027.</p> <p>W latach 2023–2024, na terenie Gminy Świerklaniec były prowadzone badania monitoringowe wód podziemnych w 2 punktach sieci krajowej Id Monitoring: 857 Świerklaniec oraz 3477 Świerklaniec.</p>		

Identyfikator punktu pomiarowego ID Monitoring	857	3477
Numer punktu pomiarowego wg MONBADA	1899	2677
Numer punktu pomiarowego wg CBDH	9100081	9100098
Identyfikator UE punktu pomiarowego (wg podziału JCWPd na 174 części)	PLGW2000111_001	PLGW2000111_004
PUWG 1992 X	496515,387	494627
PUWG 1992 Y	290303,9243	285807
Województwo	śląskie	śląskie
Powiat	tarnogórski	tarnogórski
Gmina	Świerklaniec (gm. wiejska)	Świerklaniec (gm. wiejska)
Miejscowość	Świerklaniec	Świerklaniec
Nazwa dorzecza	Wisły	Wisły
RZGW	Gliwice	Gliwice
Numer JCWPd (wg podziału na 174 części)	111	111
Kod UE JCWPd (wg podziału na 174 części)	PLGW2000111	PLGW2000111
Stratygrafia	T1+2	T2
Głębokość do stropu warstwy wodonośnej [m p.p.t.]	22,7	14
Przedział ujętej warstwy wodonośnej [m p.p.t.]	55,00-65,00	22,00-33,00
Zwierciadło wody	swobodne	swobodne
Typ ośrodka wodonośnego	porowo-szczelinowy	szczelinowo-krasowy
Rodzaj punktu pomiarowego	piezometr	st. wiercona
Użytkowanie terenu	10. Lasy	2. Zabudowa miejska luźna
Końcowa klasa jakości - 2023	III	III
Końcowa klasa jakości - 2024	III	III

Źródło: dane przekazane przez GIOŚ

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa		
<p>Kontrola jakości wody przeznaczonej do spożycia</p> <p><u>2023 rok:</u> W ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 10 próbek wody z terenu gminy. Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez ZWiK w Świerklańcu, które dostarczyło wodę, kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2023 liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 46. Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2023 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.</p> <p><u>2024 rok:</u> W ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 8 próbek wody z terenu gminy. Jednocześnie Zakład prowadził niezależnie od tego własne badania jakości wody w liczbie próbek wynikających z pozwolenia wodnoprawnego – ujęcie „Wapienniki” oraz w punktach czerpalnych na terenie Gminy Świerklaniec w łącznej liczbie 47.</p>	PSSE w Bytomiu	Prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej w sposób zapewniający ochronę jakości wód

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa		
<p>Udzielanie oraz kontrola przestrzegania wydanych pozwoleń wodno-prawnych</p> <p>Działania były prowadzone przez pracowników Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w ramach zadań bieżących i środków własnych.</p>	<p>PGW Wody Polskie</p>	<p>Prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej w sposób zapewniający ochronę jakości wód</p>
<p>Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody oraz prawidłowego postępowania ze ściekami</p> <p>Gmina Świerklaniec w latach 2023-2024 zrealizowała następujące prace w zakresie akcji edukacyjno-informacyjnych:</p> <p><u>2023 rok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Konkurs na ekologiczną malowankę dla szkół podstawowych. Tematyką malowanek była woda, ochrona jakości wód, retencjonowanie wody, oszczędzania wody, ochrona przed zmianami klimatycznymi, gospodarka odpadami, ochrona zwierząt, ochrona jakości powietrza. Nakładem 1 000 egzemplarzy została wydana publikacja zawierająca zwycięskie prace. Trafiła ona do szkół na zajęcia związane z ochroną środowiska i edukacją ekologiczną. <p><u>lata 2023-2024</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizacja finału GREEN WEEK – unijnego dnia ochrony środowiska i klimatu w Parku w Świerkłańcu w ramach współpracy z Marszałkiem Województwa Śląskiego oraz Subregionu Centralnego w formie pikniku ekologicznego – liczba osób odwiedzających ok. 1 tys. <p>Podczas UE Green Week w zakresie ww. tematyki zorganizowano: wykład pracownika Instytutu Ekologii i Terenów Upemysłowionych z Katowic dot. zmian klimatu, ich wpływu na zmniejszenie zasobów wody,</p>	<p>Gmina Świerklaniec, Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Świerkłańcu</p>	<p>Rozpowszechnienie wiedzy dot. ochrony wód</p>

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa		
<p>możliwości retencjonowania wód oraz realizacji zadań z zakresu błękitno zielonej infrastruktury, pokaz plakatów ekologicznych, których treść nawiązywała m.in. do tematu suszy, zanieczyszczenia wód i środowiska wodnego, zmian klimatycznych, ochrony jakości powietrza, recyklingu, finał piosenki ekologicznej uczniów szkół podstawowych z terenu powiatu tarnogórskiego, w tekstach których także odwoływano się do zachodzących zmian klimatycznych, ochronie przyrody, zwierząt, finał konkursu szkół podstawowych z terenu Gminy Świerklaniec na malowankę ekologiczną, w ramach której wydano 1 000 egzemplarzy malowanki, zawierającej zwycięskie prace. Ich treść nawiązywała do suszy, braku wody, jej zanieczyszczenia oraz konieczności dbania o jej jakość, zachowanie oraz oszczędzanie, ochrony jakości powietrza, zanieczyszczania odpadami planety, ochrony zwierząt, stoisko ekodoradców z różnych gmin Subregionu Centralnego, którzy realizowali edukację ekologiczną z zakresu m.in. zachodzących zmian klimatycznych, małej retencji, błękitno-zielonej infrastruktury, ochrony jakości powietrza, działań antysmogowych, stoisko Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, na którym pracownicy funduszu doradzali w zakresie środków na realizację zadań i inwestycji z zakresu ochrony środowiska, warsztaty ekologiczne, gry, zabawy i animacje realizowane przez Bibliotekę w Świerklańcu oraz Gminny Ośrodek Kultury w Nakle Śląskim nawiązujące do szeroko pojętej ochrony środowiska, stoisko Nadleśnictwa Świerklaniec, które prezentowało m.in. tematykę związaną z retencjonowaniem wody w lasach, ochronie terenów zielonych, edukacji z zakresu przebywania w lesie, warsztaty plenerowe z Panią Sabiną Cios, architektką krajobrazu i właścicielką pracowni ogrodów Flos, która m.in. opowiadała o roli drzew i zieleni w kwestii retencjonowania wód, pochłanianiu nadmiernych ilości wody podczas deszczy, oczyszczaniu powietrza, ochrony przed zmianami klimatycznymi.</p> <p>Wykonano przez ekodoradcę w ramach projektu LIFE "Śląskie. Przywracamy błękit".</p> <p><u>2024 rok.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ekofestyn w Parku w Świerklańcu - impreza ekologiczna w formie pikniku rodzinnego, na którą przybyło kilkaset osób, a podczas której można było porozmawiać z ekodoradcami WFOŚiGW w Katowicach 		

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa		
<p>o finansowaniu ochrony środowiska, energetyce i OZE. Odbył się również spacer z panią dendrolog, która opowiadała o roli drzew m.in. w zachodzących zmianach klimatycznych, filtrowaniu zanieczyszczeń powietrza,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Udzielanie porad przez ekodoradcę mieszkańcom chętnym do wzięcia udziału w Programie Moja Woda – pomoc przy wnioskach, porady przy wyborze sposobów retencji wód. <p><u>lata 2023-2024</u></p> <p>Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie od 2018 roku prowadzi działania edukacyjne, propagowanie wiedzy o oszczędnym użytkowaniu wody oraz zasadach odprowadzania i oczyszczania ścieków, w zakresie ochrony przed powodzią i suszą, które są skierowane do dzieci i młodzieży. Mają one na celu propagowanie wiedzy o konieczności ochrony wód. Wody Polskie w Gliwicach ponadto prowadzi kampanię społeczną „Wody to nie śmietnik”, w ramach której propagują porządkowanie terenów nad wodą w formie edukacyjnych pikników z partnerami.</p>	<p>PGW Wody Polskie</p>	

**Ocena postępu realizacji zadań w zakresie gospodarowania wodami i gospodarki wodno-ściekowej
oraz rekomendacje**

Zadania z zakresu ochrony zasobów wodnych w latach 2023-2024 były realizowane systematycznie i w sposób zgodny z przyjętymi kierunkami polityki środowiskowej.

Rekomendacje:

- kontynuować modernizację i rozbudowę istniejącej sieci wodno-kanalizacyjnej gminy,
- kontynuować kontrole jakości wody przeznaczonej do spożycia,
- kontynuować monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych przy współpracy z GIOŚ,
- rozszerzyć działania o projekty retencji małoskalowej (zbiorniki, ogrody deszczowe, nawierzchnie chłonne),
- zapewnić coroczne utrzymanie cieków i rowów melioracyjnych,.
- w planowaniu przestrzennym czynić starania w celu zwiększania udziału powierzchni biologicznie czynnych, sprzyjających infiltracji wód,
- prowadzić kampanie informacyjno-edukacyjne dotyczące racjonalnego gospodarowania wodą i ochrony przed suszą.

2.4. Zasoby geologiczne

W obszarze działań obejmującym zasoby geologiczne jako główny cel określono racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin złóż oraz zaplanowano następujące zadanie:

- monitoring powstawania nowych obszarów górniczych.

W przedstawionej dalej tabeli wskazano działania realizowane w latach 2023-2024 w zakresie zasobów geologicznych.

Tabela 5 Zadania zrealizowane — zasoby geologiczne

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
zasoby geologiczne		
<p>Monitoring powstawania nowych obszarów górniczych</p> <p>W latach 2023-2024 na obszarze Gminy Świerklaniec służby Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) nie stwierdziły nielegalnych eksploatacji złóż.</p>	<p>Gmina Świerklaniec, OUG w Katowicach oraz organy koncesyjne</p>	<p>Kontrola powstawania ewentualnych obszarów górniczych</p>

Ocena postępu realizacji zadań w zakresie zasobów geologicznych oraz rekomendacje

W latach 2023-2024 były prowadzone działania wynikające z Programu Ochrony Środowiska w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami geologicznymi, ochrony złóż kopalin oraz ograniczania skutków eksploatacji surowców mineralnych.

Ocena realizacji zadań w tym obszarze jest pozytywna,

W ramach rekomendacji:

- kontynuować monitoring powstawania nowych obszarów górniczych,
- kontynuować zadanie dotyczące wprowadzenia zapisów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy o niezagospodarowywaniu terenów nieeksploatowanych złóż.

2.5. Gleby

W obszarze działań obejmującym gleby jako główny cel określono ich ochronę i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi oraz zaplanowano następujące zadanie:

- nawożenie i wapnowanie gleb w razie potrzeby,
- działania informacyjno-edukacyjne w zakresie ochrony gleb.

W przedstawionej dalej tabeli wskazano działania realizowane w latach 2023-2024 w zakresie ochrony powierzchni ziemi.

Tabela 6 Zadania zrealizowane — gleby

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
gleby		
<p>Nawożenie i wapnowanie gleb w razie potrzeby</p> <p>Działania są prowadzone przez mieszkańców gminy w ramach zadań bieżących i środków własnych.</p>	<p>Mieszkańcy Gminy Świerklaniec</p>	<p>Ochrona gleb i jakości ziemi</p>
<p>Działania informacyjno-edukacyjne w zakresie ochrony gleb</p> <p><u>lata 2023 i 2024</u></p> <p>Ośrodek Doradztwa Rolniczego prowadzi działania związane z edukacją rolników w zakresie stosowania nawozów, zabiegów agrotechnicznych, stosowania nowoczesnych i ekologicznych sposobów prowadzenia działalności rolniczej, co ma pozytywny wpływ na jakość gleb oraz przeciwdziała ich nadmiernemu przenawożeniu i eksploatacji.</p>	<p>Ośrodek Doradztwa Rolniczego</p>	<p>Rozpowszechnienie wiedzy dot. ochrony gleb</p>

Ocena postępu realizacji zadań w zakresie gleb oraz rekomendacje

W latach 2023–2024 Gmina Świerklaniec realizowała działania z zakresu ochrony powierzchni ziemi, ukierunkowane na utrzymanie ładunku przestrzennego, ograniczanie degradacji gleb, likwidację nielegalnych wysypisk oraz rekultywację terenów zdegradowanych.

Zadania te były zgodne z kierunkami określonymi w Programie Ochrony Środowiska oraz realizowane były w sposób systematyczny, a ich efekty są mierzalne zarówno w wymiarze środowiskowym, jak i społecznym.

Edukacja ekologiczna, choć jest prowadzona, ma jednak charakter akcyjny – brak długofalowych programów gminnych w tym zakresie.

Ocena realizacji zadań w obszarze gleb: pozytywna przy wysokim stopniu ich realizacji.

Rekomendacje:

- propagować i edukować w zakresie nawożenia i wapnowania gleb w razie potrzeby.

2.6. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W obszarze działań obejmującym gospodarkę odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, jako główny cel przyjęto: racjonalną gospodarkę odpadami.

Wśród zadań do realizacji przyjęto:

- realizacja zadań w ramach prowadzenia systemu gospodarki odpadami,
- systematyczne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów azbestowych,
- zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów gospodarczych i przemysłowych,
- zwiększenie ilości odpadów poddawanych procesowi odzysku i recyklingu,
- kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie właściwie prowadzonej gospodarki odpadami,
- edukacja mieszkańców dot. minimalizacji wytwarzania odpadów (zajęcia w szkołach, konsultacje społeczne, organizacja konkursów itp.), promowanie produktów wykonanych z surowców wtórnych.

W przedstawionej dalej tabeli wskazano działania realizowane w latach 2023-2024 w obszarze gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 7 Zadania zrealizowane — gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt																																				
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów																																						
<p>Realizacja zadań w ramach prowadzenia systemu gospodarki odpadami</p> <p>Na terenie Gminy Świerklaniec nie ma instalacji, która pozwoliłaby na przetwarzanie odpadów komunalnych. W latach 2023-2024 wszystkie odpady były odbierane i zagospodarowane przez podmiot posiadający stosowne zezwolenia, wybrany w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, którym była firma Remondis Tarnowskie Góry sp. z o.o.</p> <p>Poniżej przedstawiono informację o zebranych odpadach komunalnych oraz o osiągniętych poziomach recyklingu w latach 2023-2024.</p> <p>Informacja o zebranych odpadach komunalnych z nieruchomości zamieszkałych w latach 2023-2024 w Mg</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Rodzaje odpadów</th> <th>2023</th> <th>2024</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>papier i tektura</td> <td>274,46</td> <td>324,34</td> </tr> <tr> <td>szkło</td> <td>360,92</td> <td>325,25</td> </tr> <tr> <td>tworzywa sztuczne</td> <td>479,93</td> <td>519,17</td> </tr> <tr> <td>zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne</td> <td>6,66</td> <td>2,38</td> </tr> <tr> <td>wielkogabarytowe</td> <td>323,58</td> <td>359,16</td> </tr> <tr> <td>biodegradowalne</td> <td>981,27</td> <td>953,44</td> </tr> <tr> <td>baterie i akumulatory</td> <td>0,13</td> <td>0,06</td> </tr> <tr> <td>niebezpieczne</td> <td>5,53</td> <td>0,46</td> </tr> <tr> <td>ogółem zebrane selektywnie</td> <td>2 433,96</td> <td>2 497,80</td> </tr> <tr> <td>odpady zmieszane</td> <td>2 684,20</td> <td>2 677,84</td> </tr> <tr> <td>razem</td> <td>5 118,16</td> <td>5 175,64</td> </tr> </tbody> </table>	Rodzaje odpadów	2023	2024	papier i tektura	274,46	324,34	szkło	360,92	325,25	tworzywa sztuczne	479,93	519,17	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	6,66	2,38	wielkogabarytowe	323,58	359,16	biodegradowalne	981,27	953,44	baterie i akumulatory	0,13	0,06	niebezpieczne	5,53	0,46	ogółem zebrane selektywnie	2 433,96	2 497,80	odpady zmieszane	2 684,20	2 677,84	razem	5 118,16	5 175,64	Gmina Świerklaniec	Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost wtórnego wykorzystania i ograniczenie składowania pozostałych odpadów
Rodzaje odpadów	2023	2024																																				
papier i tektura	274,46	324,34																																				
szkło	360,92	325,25																																				
tworzywa sztuczne	479,93	519,17																																				
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	6,66	2,38																																				
wielkogabarytowe	323,58	359,16																																				
biodegradowalne	981,27	953,44																																				
baterie i akumulatory	0,13	0,06																																				
niebezpieczne	5,53	0,46																																				
ogółem zebrane selektywnie	2 433,96	2 497,80																																				
odpady zmieszane	2 684,20	2 677,84																																				
razem	5 118,16	5 175,64																																				

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt													
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów															
<div data-bbox="309 363 1227 703" style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p>Informacja o osiągniętych poziomach recyklingu w latach 2023 – 2024</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 15%;">Rok</th> <th colspan="2">Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="2" style="text-align: center;">2024</td> <td style="text-align: center;">% osiągnięty</td> <td style="text-align: center;">% ustawowy</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">45,08%</td> <td style="text-align: center;">min. 45 %</td> </tr> <tr> <td rowspan="2" style="text-align: center;">2023</td> <td style="text-align: center;">% osiągnięty</td> <td style="text-align: center;">% ustawowy</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">29,24%</td> <td style="text-align: center;">min. 35 %</td> </tr> </tbody> </table> </div> <p>Pozostałe prace zrealizowane w latach 2023-2024 przez Gminę Świerklaniec w zakresie prowadzenia systemu gospodarki odpadami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opracowywanie analiz stanu gospodarki odpadami gospodarki komunalnymi - corocznie jest wykonywana analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi, która do końca kwietnia zostaje zamieszczona w BIP, - wykonywanie kontroli poprawnej selektywnej zbiórki odpadów, zgodnie z obowiązującym regulaminem utrzymania porządku i czystości, - funkcjonowanie, budowa i modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Na terenie Gminy funkcjonuje PSZOK przy ul. Wiosennej w Świerklańcu (uruchomiony w 2014 r.). Funkcje operatora w PSZOK pełni firma Elyta sp. z o.o. - w roku 2023 oraz 2024 zorganizowano akcje nieodpłatnego odbioru zużytych artykułów konsumpcyjnych w postaci: <ul style="list-style-type: none"> o zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, o zużytych baterii przenośnych i akumulatorów, o odpadów wielkogabarytowych. 	Rok	Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych		2024	% osiągnięty	% ustawowy	45,08%	min. 45 %	2023	% osiągnięty	% ustawowy	29,24%	min. 35 %		
Rok	Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych														
2024	% osiągnięty	% ustawowy													
	45,08%	min. 45 %													
2023	% osiągnięty	% ustawowy													
	29,24%	min. 35 %													

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów		
<ul style="list-style-type: none"> o w punktach mobilnych na terenie całej gminy odbyła się zbiórka odpadów niebezpiecznych. - promowano ideę kompostowania poprzez zwolnienie z części opłaty za odbiór odpadów, pod warunkiem, że całość bioodpadów z danej nieruchomości była kompostowana w przydomowym kompostowniku, - Gmina planuje realizację projektu „Rozbudowa i modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Świerklańcu” w ramach działania FESL.02.12-Gospodarka odpadami komunalnymi, dla priorytetu FESL.02.00-Fundusze Europejskie na zielony rozwój. W 2024 roku złożono wniosek o dofinansowanie na ten cel. Kwota wydatków kwalifikowanych wynosi 1 089 088,53 zł, z czego dofinansowanie może wynieść do 925 725,25 zł. 		
<p>Prowadzenie kontroli w zakresie wypełniania przez podmioty ustaleń, zawartych w posiadanych zezwoleniach / decyzjach</p> <p>Działania kontrolne są prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach zadań bieżących i środków własnych.</p> <p>W latach 2023-2024 Marszałek Województwa Śląskiego nie wydał żadnego zezwolenia z zakresu gospodarki odpadami na obszarze Gminy Świerklaniec.</p> <p>Z informacji otrzymanych z Powiatu Tarnogórskiego w latach 2023-2024 wydano jedno pozwolenie na wytwarzanie odpadów dla firmy z siedzibą w Świerklańcu.</p>	<p>WIOŚ</p> <p>Starostwo Powiatowe w Tarnowskich Górach</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego</p>	<p>Zapobieganie negatywnemu oddziaływaniu odpadów na środowisko</p>

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów		
<p>Likwidacja dzikich wysypisk na terenie Gminy</p> <p>Zadanie realizowane jest w trybie ciągłym, w miarę potrzeb.</p>	<p>Gmina Świerklaniec</p>	<p>Zapobieganie negatywnemu oddziaływaniu odpadów na środowisko</p>

Ocena postępu realizacji zadań w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów oraz rekomendacje

W latach 2023-2024 Gmina Świerklaniec prowadziła systematyczne działania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, zgodne z celami określonymi w Programie Ochrony Środowiska.

Realizowane zadania obejmowały odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych, rozwój selektywnej zbiórki odpadów oraz działania edukacyjne mające na celu ograniczanie ilości odpadów u źródła. Realizacja zadań w dziedzinie gospodarki odpadami w latach 2023-2024 przebiegała zgodnie z założeniami POŚ. Zwiększono poziom selektywnej zbiórki oraz liczbę frakcji kierowanych do recyklingu, a także utrzymano wysoki poziom funkcjonowania PSZOK.

Nie odnotowano jednak wdrożenia rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) ani działań ograniczających ilość odpadów u źródła (np. systemy wymiany, punkty napraw).

Rekomendacje:

- kontynuować i rozwijać system selektywnej zbiórki, dążąc do osiągnięcia poziomów określonych w przepisach prawa,
- rozszerzyć działalność PSZOK o Punkt Napraw i Punkt Wymiany Rzeczy,
- kontynuować lub wprowadzić działania ograniczające ilość odpadów u źródła – promocja kompostowania, napraw i ponownego użycia,
- opracować lokalny program wdrażania zasad gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ),
- prowadzić stałe kampanie edukacyjne dotyczące segregacji,
- utrzymać wysoką skuteczność kontroli i reagowania na przypadki porzucania odpadów.

2.7. Zasoby przyrodnicze

W zakresie ochrony zasobów przyrodniczych gminy jako główny cel przyjęto: zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie, zachowanie funkcji ekosystemów i walorów przyrodniczych oraz zwiększenie lesistości. Wśród zadań do realizacji przyjęto m.in.:

- zalesianie nowych terenów (z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych),
- ochrona, pielęgnowanie i utrzymywanie obszarów leśnych w dobrym stanie,
- realizacja prac związanych z ochroną istniejących form ochrony przyrody (przeglądy, prace konserwatorskie),
- ustanowienie nowych form ochrony przyrody,
- pielęgnacja i ochrona istniejącej zieleni urządzonej,
- rozwój szerokiej współpracy z Nadleśnictwami,
- edukacja mieszkańców w celu zwiększenia świadomości w zakresie ochrony przyrody i zwierząt.

W przedstawionej dalej tabeli wskazano działania realizowane w latach 2023-2024 w ramach ochrony zasobów przyrodniczych.

Tabela 8 Zadania zrealizowane — zasoby przyrodnicze

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
zasoby przyrodnicze		
<p>Zalesianie nowych terenów (z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych)</p> <p>Nadleśnictwo Świerklaniec w latach 2023-2024 wykonało następujące prace:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odnawianie lasu – zadanie zrealizowane w trybie ciągłym, obejmowało prace z zakresu przygotowywania gleby, melioracji agrotechnicznych, sadzenia lub siewu młodego pokolenia lasu w miejsce drzewostanów wyciętych oraz prace z zakresu przebudowy drzewostanów. 	<p>Nadleśnictwo Świerklaniec</p>	<p>Ochrona zasobów przyrodniczych</p>
<p>Ochrona, pielęgnowanie i utrzymywanie obszarów leśnych w dobrym stanie</p> <p>Zachowanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych realizowane jest w sposób ciągły, zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 567) poprzez prowadzenie działań związanych z ochroną zasobów leśnych, zachowaniem ich trwałości oraz zapewnieniem funkcji przyrodniczych, społecznych i gospodarczych, co dzieje się na podstawie Planów Urządzenia Lasu lub Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu.</p> <p>Nadleśnictwo Świerklaniec w latach 2023-2024 wykonało następujące prace:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pielęgnowanie lasu – zadanie zrealizowane w trybie ciągłym, obejmujące prace z zakresu pielęgnowania upraw i młodników poprzez wykaszanie chwastów, usuwanie nalotów drzew przeszkadzających oraz regulowanie zagęszczenia drzewek gatunków docelowych; - Ochrona lasu – zadanie zrealizowane w trybie ciągłym, obejmujące prace z zakresu prognozowania występowania grzybów, owadów i kręgowców zagrażających trwałości lasów, ich ewentualne zwalczanie oraz przeciwdziałanie szkodom biotycznym i usuwanie szkód biotycznych i abiotycznych; 	<p>Nadleśnictwo Świerklaniec</p>	<p>Ochrona zasobów przyrodniczych</p>

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
zasoby przyrodnicze		
<p>- Ochrona przyrody – zadanie zrealizowane w trybie ciągłym, obejmujące prace z zakresu dokarmiania ptaków, poprawę warunków bytowania poprzez wywieszanie, konserwację i czyszczenie budek lęgowych i schronów dla nietoperzy;</p> <p>- Edukacja przyrodniczo-leśna – zadanie zrealizowane w trybie ciągłym.</p>		
<p>Realizacja prac związanych z ochroną istniejących form ochrony przyrody (przeгляdy, prace konserwatorskie)</p> <p>W 2024 roku wykonano ekspertyzę dendrologiczną stanu zdrowotnego drzew rosnących w ciągu Alei Lipowej w Nakle Śląskim kosztem 12 054,00 zł. Ekspertyza posłużyła do oceny stanu drzew i na jej podstawie podjęto działania związane z pozbawieniem ochrony pomnikowej dla drzew będących w złym stanie w celu ich usunięcia.</p>	Gmina Świerklaniec	Ochrona istniejących form ochrony przyrody i ustanawianie nowych
<p>Pielęgnacja i ochrona istniejącej zieleni urządzonej</p> <p><u>lata 2023-2024</u></p> <p>- W ramach zachowania bioróżnorodności i utrzymania walorów estetyczno-przyrodniczych Parku Świerklanieckiego przeprowadzono szereg czynności pozwalających na eksponowanie charakterystycznego układu założenia parkowego, gdzie obok bieżących prac porządkowych, pielęgnacji rabat kwiatowych, łąk parkowych, prowadzono pielęgnację drzewostanu, utrzymanie zieleni, i niezbędne nasadzenia. Prace związane z pielęgnacją drzewostanu na terenie 186 hektarów Parku Świerklanieckiego prowadzone są sukcesywnie od wielu lat w porozumieniu z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.</p>	Gmina Świerklaniec	Ochrona, utrzymanie oraz rozwój krajobrazu rekreacyjnego, oraz lasów

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
zasoby przyrodnicze		
<p>- Wykonywane są nowe nasadzenia drzew i krzewów w ramach rekompensaty przyrodniczej w zamian za usunięte drzewa i krzewy.</p>		
<p>Ustanowienie nowych form ochrony przyrody</p> <p>W latach 2023-2024 na terenie Gminy Świerklaniec nie ustanowiono nowych form ochrony przyrody.</p>	<p>Gmina Świerklaniec</p>	<p>Ochrona istniejących form ochrony przyrody i ustanawianie nowych</p>
<p>Zachowanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych</p> <p>Zachowanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych realizowane jest w sposób ciągły, zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 567) poprzez prowadzenie działań związanych z ochroną zasobów leśnych, zachowaniem ich trwałości oraz zapewnieniem funkcji przyrodniczych, społecznych i gospodarczych, co dzieje się na podstawie Planów Urządzenia Lasu lub Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu.</p>	<p>Właściciele lasów</p>	<p>Ochrona, utrzymanie oraz rozwój krajobrazu rekreacyjnego, oraz lasów</p>
<p>Edukacja mieszkańców w celu zwiększenia świadomości w zakresie ochrony przyrody i zwierząt</p> <p>11 maja 2024 r. z inicjatywy RDOŚ w Katowicach odbył spacer ornitologiczny w Parku w Świerklańcu. Spacer został zorganizowany w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Ptaków Wędrownych. W spacerze wzięła udział grupa ornitologów-amatorów, którzy przy wsparciu prowadzącego - Michała Szlęzaka (ornitologa i głównego specjalisty ds. ochrony gatunkowej w RDOŚ w Katowicach) - obserwowali ptaki i rozpoznawali napotkane gatunki.</p>	<p>RDOŚ Katowice</p>	<p>Edukacja społeczeństwa ukierunkowana na ochronę zasobów przyrodniczych oraz ochronę zwierząt</p>

Ocena postępu realizacji zadań w obszarze zasobów przyrodniczych oraz rekomendacje

W latach 2023-2024 Gmina Świerklaniec prowadziła działania ukierunkowane na ochronę i racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony terenów zieleni, lasów oraz siedlisk cennych przyrodniczo. Działania te były zgodne z celami Programu Ochrony Środowiska.

Zadania w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych zostały zrealizowane w wysokim stopniu, zgodnie z kierunkami POŚ. Największy postęp odnotowano w utrzymaniu terenów zieleni i działaniach kompensacyjnych.

Nie wprowadzono jednak nowych form ochrony przyrody (np. użytków ekologicznych lub pomników przyrody), co pozostaje obszarem do rozwinięcia w kolejnych latach.

Odnotowano wysoki stopień realizacji zadań ze stabilną tendencją.

Rekomendacje:

- kontynuować systematyczne nasadzenia kompensacyjne i pielęgnację zieleni urządzonej,
- rozważyć ustanowienie nowych form ochrony przyrody (np. pomników przyrody, użytków ekologicznych),
- wprowadzić program monitoringu drzewostanu gminnego, z cyfrową ewidencją nasadzeń i usunięć,
- rozszerzyć współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej.

2.8. Zagrożenia poważnymi awariami

W zakresie ochrony przed poważnymi awariami jako główny cel obrano ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Wśród zadań do realizacji przyjęto m.in.:

- finansowanie działalności OSP,
- edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska,
- przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn tak, aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii),
- wyprowadzenie transportu materiałów niebezpiecznych z terenów o największej gęstości zaludnienia oraz stref ochronnych ujęć wody pitnej — poprzez opracowanie alternatywnych objazdów,
- prowadzenie i aktualizacja przez WIOŚ elektronicznej bazy danych o zakładach mogących powodować poważne awarie oraz o występujących poważnych awariach, inwentaryzacja instalacji stanowiących potencjalne zagrożenia środowiska i zdrowia ludzi,
- monitoring i kontrola podmiotów korzystających ze środowiska,
- egzekwowanie odpowiedzialności za szkody wyrządzone w środowisku.

W przedstawionej dalej tabeli wskazano działania realizowane w latach 2023-2024 w obszarze zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 9 Zadania zrealizowane – zagrożenia poważnymi awariami

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
zagrożenia poważnymi awariami		
<p>Finansowanie działalności OSP</p> <p>W latach 2023-2024 Gmina Świerklaniec zrealizowała następujące prace mające na celu wsparcie działalności OSP:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dotacje celowe na zakup sprzętu ppoż. dla OSP – zadanie zrealizowano w ramach środków własnych Gminy Świerklaniec, - zakup mundurów dla członków Ochotniczej Straży Pożarnej w Świerkłańcu, - zakupiono garaż blaszany w rejonie budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Świerkłańcu przy ul. Oświęcimskiej. Poniesiono w roku 2023 wydatek w wysokości 12 341,11 zł, - wsparto zorganizowanie obozu szkoleniowo-wypoczynkowego Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych OSP woj. śląskiego, w którym udział wzięły 4 członkinie MDP z Ochotniczej Straży Pożarnej w Świerkłańcu. 	Gmina Świerklaniec	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii
<p>Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska</p> <p>Zadanie realizowane jest w sposób ciągły poprzez działania edukacyjne i informacyjne skierowane do mieszkańców Gminy, obejmujące np. instruktaże postępowania w przypadku wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiskowych (np. awarie przemysłowe, pożary, powódzie, zanieczyszczenia powietrza i wód) oraz przekazywanie informacji o zagrożeniach środowiskowych, pogodowych i klimatycznych. w ramach działań prowadzone są szkolenia, ćwiczenia z udziałem służb ratowniczych (OSP, Policja), publikacje w mediach lokalnych oraz materiały edukacyjne w szkołach i instytucjach publicznych. Wspierane są także kampanie dotyczące bezpiecznych zachowań w sytuacjach awaryjnych,</p>	Gmina Świerklaniec	Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
zagrożenia poważnymi awariami		
<p>koordynowane przez Urząd Gminy we współpracy z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska, Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz centrami zarządzania kryzysowego.</p>		
<p>Przeciwdziałanie poważnym awariom (prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn tak, aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii)</p> <p>Zadanie realizowane jest w sposób ciągły, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.) oraz przepisami wykonawczymi, w szczególności w zakresie zapobiegania poważnym awariom przemysłowym. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi kontrole zakładów gospodarczo wykorzystujących środowisko, nadzoruje przestrzeganie obowiązków ustawowych przez ich prowadzących, a także prowadzi postępowania w sprawie przyczyn i skutków ewentualnych zdarzeń awaryjnych. Równolegle realizowane są szkolenia, działania edukacyjne i instruktażowe dla pracowników oraz ćwiczenia z zakresu zarządzania kryzysowego.</p>	<p>WIOŚ, przedsiębiorstwa</p>	<p>Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii</p>
<p>Wyprowadzenie transportu materiałów niebezpiecznych z terenów o największej gęstości zaludnienia oraz stref ochronnych ujęć wody pitnej — poprzez opracowanie alternatywnych objazdów</p> <p>Zadanie realizowane jest w sposób ciągły, w miarę potrzeb. Na podstawie analizy są wyznaczane alternatywne trasy przejazdu pojazdów przewożących materiały niebezpieczne tak, aby omijały one tereny o największej gęstości zaludnienia oraz strefy ochronne ujęć wody pitnej. Działania prowadzone są we współpracy z zarządcami dróg publicznych (krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych) z Policją oraz Inspekcją Transportu Drogowego, które odpowiadają za nadzór nad przestrzeganiem przepisów ruchu drogowego i bezpieczeństwa transportu.</p>	<p>Zarządcy dróg</p>	<p>Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii</p>

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
zagrożenia poważnymi awariami		
<p>W latach 2023–2024 nie odnotowano wyjazdów Straży Pożarnej do wypadków z udziałem transportu materiałów i substancji niebezpiecznych.</p>		
<p>Prowadzenie i aktualizacja przez WIOŚ elektronicznej bazy danych o zakładach mogących powodować poważne awarie oraz o występujących poważnych awariach, inwentaryzacja instalacji stanowiących potencjalne zagrożenia środowiska i zdrowia ludzi</p> <p>Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi w sposób ciągły elektroniczną bazę danych o zakładach mogących powodować poważne awarie przemysłowe, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.). Baza obejmuje zarówno zakłady o zwiększonym ryzyku (ZZR), jak i zakłady o dużym ryzyku (ZDR), a także rejestruje informacje o rzeczywiście występujących poważnych awariach. Równolegle prowadzona jest inwentaryzacja instalacji, które mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, wraz z analizą ryzyka i przypisaniem działań prewencyjnych. Stała identyfikacja i monitorowanie instalacji oraz zakładów o podwyższonym ryzyku, co umożliwia podejmowanie działań zapobiegawczych, skracanie czasu reakcji służb w razie wystąpienia awarii oraz ograniczanie potencjalnych skutków dla środowiska i zdrowia ludzi. Zadanie jest realizowane w trybie ciągłym, w ramach obowiązków WIOŚ, we współpracy z innymi organami administracji (m.in. samorządami, PSP, RDOŚ oraz wojewodą).</p>	<p>WIOŚ</p>	<p>Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków</p>

Podjęte zadania	Jednostka realizująca	Efekt
zagrożenia poważnymi awariami		
<p>Kontrola przewozów substancji niebezpiecznych oraz kontrola stanu technicznego pojazdów i dróg kolejowych</p> <p>Zadanie realizowane na bieżąco przez Inspekcję Transportu Drogowego, Policję, w ramach bieżącej działalności oraz środków własnych. Przy współpracy z WIOŚ wraz z funkcjonariuszami Policji są realizowane wspólne kontrolne i interwencje dotyczące transportów odpadów.</p>	<p>Inspekcja Transportu Drogowego, Policja</p>	<p>Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków</p>
<p>Monitoring i kontrola podmiotów korzystających ze środowiska</p> <p>Zadanie realizowane na bieżąco zależnie od potrzeb, w ramach bieżącej działalności oraz środków własnych.</p>	<p>WIOŚ</p>	<p>Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków</p>
<p>Egzekwowanie odpowiedzialności za szkody wyrządzone w środowisku</p> <p>Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach dokonuje wpisów do rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku. Zadanie realizowane na bieżąco zależnie od potrzeb, w ramach bieżącej działalności oraz środków własnych.</p>	<p>WIOŚ, Gmina Świerklaniec, Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski</p>	<p>Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków</p>

Ocena postępu realizacji zadań w obszarze zagrożeń poważnymi awariami oraz rekomendacje

Działania realizowane w latach 2023–2024 w zakresie zapobiegania poważnym awariom koncentrowały się na wsparciu OSP, bieżącej aktualizacji planów reagowania kryzysowego, szkoleniach służb ratowniczych, działaniach prewencyjnych w zakładach mogących stwarzać ryzyko awarii oraz współpracy z jednostkami OSP. Zadania te były zgodne z kierunkami określonymi w Programie Ochrony Środowiska.

W latach 2023–2024 Gmina Świerklaniec utrzymała pełną gotowość operacyjną w zakresie reagowania na poważne awarie. System zarządzania kryzysowego działał prawidłowo, a plan reagowania został zaktualizowany zgodnie z wytycznymi wojewody. W analizowanym okresie nie wystąpiły żadne zdarzenia klasyfikowane jako poważne awarie w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska.

Stopień realizacji zadań: bardzo wysoki ze stabilną tendencją.

Rekomendacje:

- kontynuować coroczną aktualizację gminnego planu reagowania kryzysowego, w tym procedur reagowania na skażenia środowiska,
- wprowadzić regularne ćwiczenia terenowe z udziałem służb oraz przedsiębiorstw,
- rozszerzyć współpracę z operatorami infrastruktury krytycznej (gaz, energia, wodociągi) w zakresie planów awaryjnych,
- kontynuować wsparcie dla OSP,
- utrzymać cykliczne działania edukacyjne, w tym kampanie dla mieszkańców i uczniów szkół nt. zachowania w razie wycieku substancji niebezpiecznych,
- prowadzić rejestr incydentów technicznych i zdarzeń potencjalnie awaryjnych, by doskonalić prewencję.

3. Podsumowanie

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Świerklaniec na lata 2022–2025 z perspektywą do 2029 roku” zakłada realizację celów Polityki Ekologicznej Państwa 2030 poprzez lokalne działania na rzecz poprawy jakości środowiska, zrównoważonego rozwoju i budowy odporności klimatycznej.

Raport za lata 2023–2024 przedstawia wyniki dwuletniej realizacji programu, w której większość zadań osiągnęła wysoki stopień zaawansowania.

Priorytety lokalne – czyste powietrze, gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, ochrona powierzchni ziemi – są prowadzone w sposób spójny z krajowymi celami środowiskowymi i kierunkami polityki klimatycznej Unii Europejskiej. Samorząd, wykorzystując dostępne instrumenty finansowe (w tym środki zewnętrzne NFOŚiGW, WFOŚiGW i wspólnoty europejskiej), konsekwentnie realizuje inwestycje infrastrukturalne, poprawiając zarówno stan środowiska, jak i komfort życia mieszkańców.

Analiza raportu za lata 2023–2024 wskazuje, że Gmina Świerklaniec zrealizowała lub jest w trakcie realizacji zdecydowanej większości zadań ujętych w Programie Ochrony Środowiska.

Największy postęp dotyczy ograniczania niskiej emisji, rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz gospodarki wodno-ściekowej.

W budynkach mieszkalnych widoczny jest wzrost liczby ekologicznych źródeł ciepła – szczególnie pomp ciepła i kotłów gazowych – przy jednoczesnym spadku liczby urządzeń węglowych. Funkcjonowanie punktu konsultacyjnego programu Czyste Powietrze umożliwia mieszkańcom skuteczne pozyskiwanie dotacji, co przekłada się na wymierną redukcję emisji pyłów i poprawę efektywności energetycznej budynków.

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej rozbudowano sieć wodno-kanalizacyjną o kolejne odcinki, zwiększając liczbę nieruchomości podłączonych do systemu.

W systemie gospodarki odpadami utrzymano wysoki poziom selektywnej zbiórki, zwiększono wykorzystanie PSZOK i przeprowadzono liczne działania edukacyjne.

Równocześnie zwiększono powierzchnię terenów zielonych – dokonano nasadzeń drzew i krzewów, co korzystnie wpływa na mikroklimat i retencję wód opadowych.

Nie odnotowano zdarzeń klasyfikowanych jako poważne awarie, a system reagowania kryzysowego funkcjonował bez zakłóceń.

Gmina Świerklaniec stanowi przykład jednostki samorządowej, która łączy realizację zadań środowiskowych z efektywnym zarządzaniem finansami i planowaniem przestrzennym.

Największym sukcesem jest poprawa jakości powietrza – zauważalny spadek emisji niskiej, rosnąca liczba instalacji OZE, termomodernizacje budynków oraz konsekwentne egzekwowanie uchwały antysmogowej.

Pozytywnie ocenia się również rozwój systemu kanalizacji, inwestycje w infrastrukturę drogową, utrzymanie czystości oraz zachowanie ładu przestrzennego.

W gospodarce odpadami utrzymano sprawny system zbiórki i odbioru, a PSZOK jest w pełni dostępny i efektywny. Samorząd aktywnie wdraża elementy cyfryzacji i automatyzacji – od elektronicznego obiegu wniosków, po dostępność danych środowiskowych w systemach BIP i GIS – wpisując się tym samym w założenia Polityki Ekologicznej Państwa 2030 dotyczące cyfrowej transformacji i kierunku smart city.

Gmina Świerklaniec, poprzez integrację środowiska, infrastruktury i technologii, buduje model zarządzania oparty na wiedzy, danych i innowacjach.

Jednakże najbliższe lata będą wymagały od gmin coraz większej determinacji i elastyczności. Wchodzące w życie regulacje unijne istotnie zwiększą presję środowiskową i finansową:

- system ETS 2, który od 2027 roku obejmie emisje z transportu i budynków, spowoduje znaczący wzrost kosztów ogrzewania paliwami kopalnymi i wymusi przyspieszenie modernizacji źródeł ciepła,

- nowa dyrektywa AAQD (Ambient Air Quality Directive) wprowadzi ostrzejsze normy jakości powietrza – poziomy pyłu PM_{2,5}, PM₁₀ i NO₂ będą musiały spaść do poziomów trudnych do osiągnięcia bez radykalnych zmian w transporcie i ogrzewaniu.

Gospodarka odpadami stanie się obszarem dużego ryzyka – wzrosną wymogi recyklingu (65% do 2035 r.), przez co gminy narażą się na kary za niespełnianie poziomów, a system rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP) wymusi większy udział samorządów w kontroli strumieni odpadów.

Zmiany klimatyczne zaczną w coraz większym stopniu wpływać na codzienne funkcjonowanie gmin: susze, intensywne opady i wichury będą pojawiały się częściej i z większą siłą.

Równocześnie cyfryzacja, która dziś stanowi szansę, może stać się wyzwaniem organizacyjnym – brak interoperacyjności systemów, niedostateczne zasoby kadrowe i konieczność bieżącej aktualizacji danych środowiskowych będą wymagały większego zaangażowania administracji.

Gmina Świerklaniec utrzymuje stabilny, wysoki poziom realizacji polityki ekologicznej – zgodny z celami krajowymi i europejskimi. Osiągnięte wyniki potwierdzają skuteczność wdrażania Programu Ochrony Środowiska 2023–2026, a kierunek działań odpowiada priorytetom Polityki Ekologicznej Państwa 2030:

- zrównoważony rozwój i gospodarka niskoemisyjna,
- poprawa jakości powietrza i efektywności energetycznej,
- gospodarowanie zasobami wodnymi i adaptacja do zmian klimatu,
- sprawny system gospodarki odpadami komunalnymi i cyfryzacja środowiska,
- ochrona bioróżnorodności i krajobrazu.

Analiza zrealizowanych zadań w latach 2023–2024 wskazuje, że działania inwestycyjne, kontrolne i edukacyjne prowadzone na terenie Gminy Świerklaniec są spójne z celami strategicznymi i operacyjnymi określonymi w Programie Ochrony Środowiska na lata 2022–2026 z perspektywą do 2029 roku.

Zadania te realizują założenia krajowej Polityki Ekologicznej Państwa 2030 oraz kierunki interwencji Unii Europejskiej w obszarze zrównoważonego rozwoju i transformacji klimatycznej.

W zakresie działań inwestycyjnych, zidentyfikowano wysoką zgodność z priorytetami Programu, w szczególności w obszarach:

- ograniczania niskiej emisji i modernizacji źródeł ciepła,
- rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE) i zwiększania efektywności energetycznej budynków,
- rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- poprawy jakości dróg i zmniejszania emisji liniowych.

Realizacja zadań kontrolnych, obejmujących m.in. kontrole palenisk, nadzór nad gospodarką odpadami, monitoring jakości powietrza oraz stanów wód, kontrole wywozu nieczystości ze zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków przyczynia się do wzrostu skuteczności systemu nadzoru środowiskowego.

Umożliwia to bieżącą ocenę efektów podejmowanych działań i pozwala na korektę kierunków interwencji w kolejnych latach realizacji Programu.

Z kolei działania edukacyjne, prowadzone w szkołach, jednostkach samorządowych i w ramach inicjatyw społecznych, zwiększają świadomość ekologiczną mieszkańców, wspierając cele horyzontalne Programu.

Widoczny jest systematyczny wzrost udziału społeczności lokalnej w działaniach prośrodowiskowych, m.in. poprzez zainteresowanie wymianą źródeł ciepła, instalacjami OZE oraz selektywną zbiórką odpadów.

Tendencja ta wzmacnia efekty ekologiczne zrealizowanych przedsięwzięć inwestycyjnych.

Podsumowując, realizowane w latach 2023-2024 zadania wykazują wysoki stopień zgodności z celami Programu Ochrony Środowiska.

Ich wspólnym mianownikiem jest dążenie do poprawy stanu środowiska naturalnego, ograniczenia presji antropogenicznej, ochrony zasobów wodnych, glebowych i przyrodniczych, a także do zwiększenia odporności gminy na skutki zmian klimatu.

Zwiększająca się świadomość ekologiczna mieszkańców, rozwój inwestycji niskoemisyjnych oraz kontynuacja działań kontrolnych i edukacyjnych pozwalają prognozować, że w perspektywie kolejnych lat możliwe będzie dalsze ograniczanie negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko.

Tym samym Gmina Świerklaniec konsekwentnie realizuje swoje cele środowiskowe i w pełni wpisuje się w założenia krajowej oraz unijnej polityki ekologicznej.

Aby utrzymać dynamikę realizacji zadań określonych w Programie ochrony środowiska, konieczne będzie:

- dalsze ograniczanie niskiej emisji, zwłaszcza w zakresie domów jednorodzinnych,
- modernizacja budynków komunalnych w kierunku zero i niskoemisyjnym poprzez stosowanie OZE,
- kontynuowanie rozbudowy i modernizacji sieci dróg, ciągów pieszo-rowerowych,
- kontynuowanie inwestycji i remontów w obszarze sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej,
- inwestowanie w sieć kanalizacji deszczowej,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury,
- zwiększanie retencji naturalnej i powierzchni biologicznie czynnych,
- zwiększenie wysiłków w celu osiągnięcia coraz wyższych poziomów recyklingu odpadów np.: poprzez utworzenie Punktu Wymiany Rzeczy, Punktu Naprawy Rzeczy, promowania GOZ, edukacji społeczności w zakresie prawidłowej segregacji odpadów,
- powiększania terenów zielonych, sadzenie nowych drzew i krzewów ponad kompensatę,
- wdrożenie lokalnych mechanizmów adaptacji do zmian klimatu oraz systemowej edukacji klimatycznej,
- oraz kontynuacja cyfryzacji zarządzania środowiskiem w duchu smart governance.

Gmina wchodzi w okres, w którym sukcesem nie będzie już realizacja zadań, lecz utrzymanie równowagi między tempem zmian klimatycznych, a zdolnością adaptacyjną lokalnej wspólnoty.

To wyzwanie strategiczne, które zdecyduje, czy Gmina Świerklaniec pozostanie gminą odporną, zieloną, nowoczesną oraz przyciągającą swoją ofertą mieszkańców.

Tabela 10 Wskaźniki monitoringu realizacji „Programu...”

Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa 2022 rok	Wartość docelowa wskaźnika 2029 rok	Wartość za 2023 rok	Wartość za 2024 rok	Dodatkowe informacje o działaniu	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji i źródło finansowania
Obszar interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza								
Poprawa jakości powietrza do osiągnięcia poziomów wymaganych przepisami prawa	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne (według klasyfikacji dla strefy śląskiej)	PM10: C, B(a)P: C PM2,5: C	wszystkie zanieczyszczenia mieszczą się w klasie A	B(a)P: C	PM10: C, B(a)P: C	PM2,5 w latach 2023-2024 sklasyfikowano w A , jednak PM10 ponownie w 2024 r. sklasyfikowano w C	Gmina Świerklaniec, Powiat tarnogórski, WIOŚ w Katowicach	zadanie ciągłe, środki własne, środki zewnętrzne
Obszar interwencji: zagrożenia hałasem								
Właściwe planowanie przestrzenne kształtujące klimat akustyczny	Zakres naruszeń dopuszczalnych wartości poziomów hałasu na terenie Gminy wg POŚPH	L _{DWN} : 15-20 dB L _N : 10-15 dB	brak przekroczeń dopuszczalnych wartości poziomów hałasu	b.d.	b.d.	brak pomiarów w latach 2023-2024	Gmina Świerklaniec	zadanie ciągłe, środki własne
Obszar interwencji: pola elektromagnetyczne								
Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych	Wartość pomiarowa PEM na terenie Gminy	<28 V/m Świerklaniec, ul. Młyńska	Wartości dopuszczalne wg Rozp. Ministra Klimatu z dnia 17 grudnia 2019 roku (Dz.U. 2019, poz. 2448)	b.d.	b.d.	brak pomiarów w latach 2023-2024	GIOŚ-RWMS w Katowicach, podmioty zobowiązane do prowadzenia pomiarów	zadanie ciągłe, środki własne

Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa 2022 rok	Wartość docelowa wskaźnika 2029 rok	Wartość za 2023 rok	Wartość za 2024 rok	Dodatkowe informacje o działaniu	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji i źródło finansowania
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami. gospodarka wodno-ściekowa								
Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Wskaźnik skanalizowania Gminy [%]	61 %	>61 %	61 %	61 %	Wzrost stopnia skanalizowania	Gmina Świerklaniec, przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne	zadanie inwestycyjne, środki własne, środki zewnętrzne
Obszar interwencji: zasoby geologiczne								
Racjonalne gospodarowanie kopalinami	Liczba nowych wydanych koncesji [szt.]	1	wg PIG-PIB	0	0	Liczba nowych wydanych koncesji nie wzrosła	Samorząd województwa, Starosta Tarnogórski, Urząd Górniczy, Minister Klimatu i Środowiska	zadanie ciągłe, środki własne

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Świerklaniec na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029” za lata 2023-2024

Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa 2022 rok	Wartość docelowa wskaźnika 2029 rok	Wartość za 2023 rok	Wartość za 2024 rok	Dodatkowe informacje o działaniu	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji i źródło finansowania
Obszar interwencji: gleby								
Ochrona zasobów glebowych	Liczba działań promocyjnych [szt.]	1 rocznie	co najmniej 1 rocznie	1 rocznie	1 rocznie	Utrzymano liczbę działań promocyjnych	Ośrodek Doradztwa Rolniczego	
Obszar interwencji: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów								
Racjonalna gospodarka odpadami komunalnymi oraz odpadami sektora gospodarczego, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów [%]	30,9	oczekiwana tendencja wzrostowa	29,24	45,08	Wzrost poziomu odpadów zebranych selektywnie	Gmina Świerklaniec, zarządzający instalacjami, przedsiębiorcy, mieszkańcy	zadanie ciągłe, środki własne
Obszar interwencji: zasoby przyrodnicze								
Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Liczba obiektów i obszarów prawnie chronionych [szt.]	4	>4	4	4	Na obszarze Gminy występują następujące formy ochrony przyrody: 4 pomniki przyrody (w tym także zbiorowe)	RDOŚ w Katowicach, PGL LP, jednostki naukowe i badawcze, Gmina Świerklaniec, organizacje pozarządowe	zadanie ciągłe, środki własne

Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa 2022 rok	Wartość docelowa wskaźnika 2029 rok	Wartość za 2023 rok	Wartość za 2024 rok	Dodatkowe informacje o działaniu	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji i źródło finansowania
Obszar interwencji: zagrożenie poważnymi awariami								
Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia poważnych awarii	Liczba przeprowadzonych dofinansowanych inwestycji OSP [szt.]	1	co najmniej 1 rocznie	1	1	Wsparcie w miarę potrzeb	Gmina Świerklaniec, PSP	zadanie ciągłe, środki własne

Legenda:

- kolor zielony – wskaźnik ma charakter pozytywny
- kolor czerwony – wskaźnik ma charakter negatywny
- kolor niebieski – wskaźnik nie uległ zmianom, ma charakter neutralny.

Analiza wartości wskaźników zawartych w tabeli monitorowania wykazała, że w odniesieniu do roku bazowego: dla czterech wskaźników stan środowiska uległ poprawie, dla jednego pogorszeniu, natomiast w przypadku czterech wskaźników nie odnotowano poprawy lub pogorszenia jego stanu.

Gmina Świerklaniec dysponuje obecnie obowiązującym Programem Ochrony Środowiska, którego wdrażanie objęte jest systematycznym procesem monitorowania i oceny. Zgodnie z wymogami ustawy Prawo ochrony środowiska, Wójt co dwa lata sporządza raport z realizacji Programu, stanowiący narzędzie bieżącej ewaluacji skuteczności działań. Prawidłowa realizacja celów środowiskowych wymaga stałego gromadzenia, przetwarzania i interpretacji danych, co umożliwia ocenę kierunku i tempa zachodzących zmian.

System monitoringu środowiska w gminie koncentruje się na weryfikacji efektywności wdrażanych przedsięwzięć i wykorzystuje zestaw obiektywnych, mierzalnych wskaźników, które umożliwiają porównanie wyników pomiędzy kolejnymi okresami raportowania. Analiza trendów w dłuższej perspektywie pozwala na określenie dynamiki zmian oraz ich wpływu na poszczególne komponenty środowiska.

Spis tabel

Tabela 1 Zadania zrealizowane – ochrona klimatu i jakości powietrza	7
Tabela 2 Zadania zrealizowane – zagrożenia hałasem	21
Tabela 3 Zadania zrealizowane - pola elektromagnetyczne	25
Tabela 4 Zadania zrealizowane - gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa.....	29
Tabela 5 Zadania zrealizowane — zasoby geologiczne	43
Tabela 6 Zadania zrealizowane — gleby	46
Tabela 7 Zadania zrealizowane — gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	49
Tabela 8 Zadania zrealizowane — zasoby przyrodnicze	55
Tabela 9 Zadania zrealizowane – zagrożenia poważnymi awariami.....	60
Tabela 10 Wskaźniki monitoringu realizacji „Programu...”	68